

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

LIETUVIŲ BIBLIOGRAFIJOS TARNYBA.
1347 SO. 48TH COURT.
CICERO, ILL. 60650, U.S.A.

Nr. 37 (868) RUGSEJO-SEPTEMBER 15

• 1966 - JAUNIMO METAI • 15 ct.

• LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY •

941 DUNDAS ST. WEST, TORONTO 3, ONT. CANADA •

TEL. 368-6813

Mokyti ar gyventi?

Ryšium su jaunimo kongresu spaudoje ir veikloje buvo keliamos įvairios lietuvių jaunimo problemos. Praėjus kongresui, pakilo gausūs kritikos balsai kongreso rengėjams, bet apilio esmini jaunimo problemų gildinimas. Atrodo, lyg kongresas viską būtų išsprendęs. Deja, tai klaidingas išpūdis. Kongresas iškėlė jaunimo problemas, nurodė vieną kitą gairę, bet praktinius sprendimus bei asmeninį apsisprendimą paliko pačiam jaunimui. Kitaip juk ir būti negalėjo. Kongresas nėra magikų telkinys, kuris viską galėtų padaryti. Kongresas drauge su dainų švente pažindino lietuviškąjį entuziazmą, atkreipė dėmesį į Lietuvos laisvinimą ir lietuviybės ugdymą išeivijoje. Bet tai labai bendro pobūdžio dalykai. Šalia jų ir jaunimui, ir tėvams kyla konkretūs klausimai, kaip visa tai įgyvendinti. Vienas tokių klausimų, kuris labai ryškiai iškilo Š. Amerikoje, yra šis: mokyti ar gyventi? Kitaip tariant, kas svarbiau: mokslas ar geras bei lengvas gyvenimas? Bendroji amerikinė linkmė labai aiškiai suka antruoju keliu, būtent, gero bei lengvo gyvenimo. Lietuviškasis jaunimas nesudaro išimties ir yra veikiamas bendrosios linkmės, viliojančios šūkiu: kam mokyti, jeigu lengvai gyventi galima ir be mokslo.

Tai klausimas, kuris iš tolo žiūrint, atrodo neturi jokio ryšio su lietuvių. Pažvelgus betgi iš arčiau matyti, kad bendroji amerikinė linkmė lietuvių yra žalinga. Mūsų jaunimas, kuris auga tokioje atmosferoje, nejučiomis ja užsikrečia. Jis mato, kaip daug kanadiečių ir amerikiečių lengvapėdiškai žiūri į mokslą, kaip dažnai meta mokyklą jų nebaigę ir pereina į praktinį gyvenimą, kur labai lengvai verčiasi. Jaunuolis, pamatęs kaip nesunkiai ateina doleriai jo kišenėn, nebeturi žiūrėti į augstesnį mokslą. Ir kam džiiovinti smegenis, vargti mokykloje, jeigu galima nebologu susitvarkyti ir be jo — galvoja jis. Be to, aplinkiniai pavysčiai rodo, kad augščiausia materialinę gerovę pasiekia ne mokslo, o pramonės, prekybos, technikos žmonės. Dėl šitokios linkmės kencia ir JAV, ir Kanada. Tie kraštai, ypač JAV, turi pasijieškoti mokslo žmonių užsieniuose. Amerikiečiai siunčia net specialias komisijas įvairių specialistų Prancūzijoje, Vokietijoje ir kituose kraštuose. Juk pavojinga kraštui turėti didelius raumenis, bet menkas smegenis. Juo labiau pavojinga lietuviškai išeivijai, kurios jaunimas yra grasomas tokios amerikinės linkmės bei nuotaikos. Juk išeivija, nepajėgianti prisigudyti išmokslintų asmenybių, yra pasmerktas dvasiniam sunykimui.

Ką iškentėjo senoji mūsų išeivija, neturėjusi arba mažai turėjusi šviesių vadų, aiškiai matome šiandieną. Šiuo metu, kai nestokojame inteligentijos, laikas žvelgti ateitinį ir savąjį prieanglį dar ryškiau kreipti mokslo linkme. Naujieji ateiviai, išimkslinę savame krašte, gerai patyrę, ką reikiama neturėti mokslo. Jie tebegyvena tuo senuoju entuziazmu, skatinančiu visomis jėgomis veržtis į mokslą, ir savo vaikus taipgi kreipia mokslo linkme. Deja, jų pastangos išeivijoje nevisuomet laimi, nes tenka spirtis prieš plačią priešingą linkmę. Dažnai jų vaikai patenka į tokius kanadiečių ar amerikiečių būrius, vadintus „genges“, ir suklumpa moksle. Kanadoje neretas atvejis, kad lietuviai studentai, įsirašę nariais ir vietinės korporacijos — „fraternities“, klupo studijose. Kodėl? Ten vyrauja nuotaika: reikia daugiau gyventi, mažiau studijuoti. Tokio „gyvenimo“ rezultatai, žinoma, daugeliui būna liūdni. Lietuviams ypač svarbu, kad visa moksleivija ir studentija veržtųsi į mokslo viršūnes, įsietų gyvenimo vertybių ne doleriniame, o moksliniame gyvenime. Pasiektas mokslas daro ne tik paties žmogaus gyvenimą šviesesnį, bet ir kitiems nušviečia keliu.

Pr. G.

GRESIA INFLIACIJOS PAVOJUS

Kanados finansų ministeris M. Sharp pranešė federaciniam parlamentui, kad pajamų mokesčiai bus padidinti \$300 milijonų. Ši žingsnį privertė padaryti infliacijos pavojus ir augančios išlaidos. Algu padidinti mokesčių kėlimas, pensijos karo veteranams pareikalaus \$150 mil. daugiau, negu buvo numatyta pavasarį priimtame biudžete. Pensijų papildymas kanadiečiams iki \$105 mėnesiui vyriausybės atsisė \$225 mil. Ryšium su šiomis išlaidomis L. B. Pearsono vyriausybė yra priversta atidėti vieneriems metams visuotinę sveikatos apdraudą ir atsisakyti nuo 10.000 stipendijų studentams po \$1.000. Kainų ir algų kontrolės įvedimą M. Sharp laiko nepageidaujamu — jis tik, kad mokesčių padidinimas sustabdyt infliacijos pavojų. Smulkesni duomenys biudžetui padidinti bus paskelbti spalio mėn. Tenka pastebėti, kad infliacijos pavojus jau senokai piršo mintį padidinti pajamų mokesčius, bet sprendimą, matyt, privertė padaryti besiplečiantį streikų banga ir logikos ribas praradę kaikiurių unių reikalavimai. Mokesčių padidinimą, kaip jau būna tokiais atvejais, turės padengti ne tik streikuotojai, išsikovoje išpūstas algas, bet ir didžioji dauguma kanadiečių, kurių algos nepadidėjo.

Rinkimus į New Foundland parlamentą šeštą kartą iš eilės laimėjo premjero J. Smallwood liberalai. Naujojo parlamento sudėtis: 39 liberalai ir 3 konservatoriai. Senajame parlamente buvo 34 liberalai, 7 konservatoriai ir 1 partijos nepriklausęs atstovas. Premjeras J. Smallwood, pakeitęs rinkiminių apylinkę, įveikė naujų demokratų vadą C. Normore. Už liberalus pasisakė 55.054 balsuotojai, už konservatorius — 35.421, už naujuosius demokratų — 1.401, už kitus kandidatus — 668.

Saskačevano provincinės parlamentas priėmė įstatymą, kuris R. Tatcher vyriausybei duoda teisę priverstinai būdu nustatyti algų padidinimus elektros jėgainių, ligoninių bei kitų viešojo gyvenimo įmonių tarnautojams ir darbininkams. Įstatymą išaukė streikuojantieji valstybei priklausiančios elektros jėgainės darbininkai, kurie reikalauja algas padidinti 8%, o jiems siūlomas 4% pakėlimas. Unijos nariai prie parlamento atnešė karštą su užrašu: „Kolektyvinių derybų viešųjų įmonių tarnautojams, nužudytos įstatymo nr. 2. 22 metų amžiaus, 1944—1966“.

Remiantis statistikos duomenimis, vienerių metų laikotarpiu 51.272 Kanados studentai gavo \$35.946.935 paskolų studijų išlaidoms padengti. Paskolas Kanados bankuose parūpina vadinamasis „Studentų Paskolų Fondas“, veikias federacinės vyriausybės finansų ministerijos priežiūroje. Jas tenka gražinti bankams, užbaigus studijas, per 9% metų, mokant po 5% palūkanų į metus.

Užs. reikalų min. Paul Martin lapkričio mėn. žada aplankyti Lenkiją. Sov. Sąjungą ir susitikti su popiežium Paulium VI Vatikane.

Sov. Sąjunga nupirko Kanadoje tris kultūrinio pobūdžio filmus apie oktopu gaudymą Britu Kolumbijoje, St. Laurent dviratininkų lenktynes ir kelionę po Kanadą. Šiuos filmus parodys sovietinė televizija ir kino teatrai. Sovietai taipgi sutiko šią žiemą Maskvoje suorganizuoti kanadiškų filmų festivalį, kuriam kanadiečiai turės progą sovietinei publikai parodyti filmą apie Kanados šimtmetį. Susitarimas kanadiečiams duoda teisę pasiųsti režisiorius į Sov. Sąjungą ir ten sukurti filmus, filmavimo darbus atliekant sovietų filmuotojams. (Nukelta į 8 psl.)

Silvos Madona, sukurta skulpt. Vyt. Kašubos, paminklinėje liet. koplyčioje Vašingtone. Statula yra pagaminta iš nenudailinto Trani marmuro, pjedestalas — iš granito, altoriaus viršutinė dalis — iš botticino marmuro. Si statula yra įdėrinta į skliautus. Virš jos įrašas angliškai: „Marija, paguoski vaikus krašto, apšlakstyto krauju ir ašaromis“

Žvakė iš Lietuvos Amerikos sostinėje

Lietuvių koplyčios pašventinimas • Neužmiršamos iškilmės • Gausūs dalyviai • Nevysi galėjo patekti į banketą • Iškilni meninė programa

Rugsejo 3—5 dienos Vašingtone buvo lietuvių dienos. Bene pirmas kartas lietuvių istorijoje, kad tiek daug jų suvažiuo į JAV sostinę. Juos čia sutraukė du paraleliniai įvykiai — paminklinės lietuvių koplyčios šventinimas ir religinis kongresas. Abu įvykiai buvo rengiami dviejų komitetų, tačiau sutartinai. Lietuvių koplyčios komitetui vadovavo vysk. V. Brizgas, o religinio kongreso — prel. J. Balkūnas.

Sventinimo išvakarėse

Rugsejo 3 d., 5 v. p. p., buvo konsekruojamas lietuvių koplyčios altorius. Apeigas atliko ir šioje koplyčioje pirmąsias Mišias atliko vysk. V. Brizgas, dalyvaujant vysk. Pr. Brazui, MIC, vysk. C. Salatkai, protonotarams — prel. Pr. Jurui ir prel. L. Tulabai, bazilikos rektoriui prelatui Grady, daugeliui kunigų ir pasauliečių, kurių ten galėjo būti apie 2.500. Patoje bazilikoje pamaldas lietuvių kalba atliko kun. Stankevičius, o prel. L. Tulaba pasakė pamokslą.

Nors vyko apeigos, tačiau visų dėmesys krypo į lietuviškumą dvelkiančios koplyčios vidų, kurios centre stovi dail. Vyt. Kašubos sukurta Silvos Marijos statula, iš sienų žvelgia dvi didžiulės V. K. Jonyno mozaikos, o nuo lubų šviečia Alb. Elskaus Madonos — Aušros Vartų, Pažaislio, Žemaičių Kalvarijos ir Trakų. Aukso fonas, gražiai suderintos spalvos nuteikia žmogų maldaui už Lietuvą, kurios vardas įrašytas aiškiai matomoje altoriaus vietoje. Jis priderintas prie kryžių piešinių nužentkintose priekinėse altoriaus sienose, primenantis kryžių Lietuvą. Visa tai įdėrinta į milžinišką baziliką, kurią kasdien lanko tikintieji maldininkų, ypač vasaros mėnesiais. Vieno tik galima pasigėdauti — gražesnės Silvos Marijos statulos. Dabartinė yra per daug masyvi, ypač jos viršutinė dalis.

Lietuviai vos nepasivėlino

Besigėrint lietuvių koplyčia, kilnūs klausimas, kaip ji čia atsirado? Apie ją JAV lietuviai pradėjo galvoti jau seniai, bet taip ilgai galvojo, kad vos nepasivėlino. Kai lietuvių dvasininkų atstovai 1962 m. kreipėsi į Vašingtono bazilikos vadovybę, sužinojo, kad jau mažai kas belikę, nes paėmė kitos tautinės grupės. Laimė, kad ukrainiečiai atsisakė nuo ankščiau užimtos koplyčios ir perleido lietuviams, o patys suplanavo statyti kitur atskirą šventovę. Sutartis įregistruoti koplyčiai buvo pasirašyta vyskupo V. Brizgo 1963 m. vasario 12 d. Ja buvo išpareigota sumokėti Vašingtono bazilikos vadovybei \$325.000 trimis dalimis iki 1966 m. pradžios. Ta suma padengė visas įrengimo išlaidas, įskaitant ir menininkų honorarą. Sutarata suma buvo surinkta be didelio triukšmo, ir šiandien visi gėrisi religinių paminklų, kuris čia atstovaus Lietuvai ištisus šimtmečius.

Zvelgdamas nuo Silvos Madonos į kitą bazilikos sieną, pastebi lenkų koplyčia su Čenstakavos Madonos paveikslu. Taip jau susiklostė, kad abi Madonos liko statytos kaimynystėje, kaip ir abi tautos. Lenkų koplyčios centre įdėrinta Čenstakavos stebuklingojo paveikslas kopija, o šoninėse sienose — gobelenai, vaizduojantys istorines lenkų gyvenimo ištraukas.

Centrinės iškilmės

Pagrindinės iškilmės įvyko rugsejo 4, sekmadienį, 2 v. p. p. Pirmiausia susirinko chorai rezervuotose vietose, įvairūs atstovai, pareigūnai. Nors bazilika milžiniška, tačiau visų lietuvių maldininkų nesutalpino. Manoma, kad jų buvo 6000—7000, o gal ir daugiau. Iškilmės prasidėjo vyskupo ir kunigų procesija į lietuvių koplyčią, giedant „Dainavos“ chorui „Ecce sacerdos“, sukurta muz. J. Bertolio. Koplyčios šventinimo apeigas atliko Vašingtono arkivyskupas P. O'Boyle. Po to visa procesija, vedama Vatikano, JAV ir Lietuvos vėliavų, atėjo prie di-

džio bazilikos altoriaus, kur vyskupas V. Brizgas atnašavo pontifikalines Mišias, asistuojamas prel. J. Miliausko, kun. J. Stanevičiaus ir kun. D. Pocius. Apeigos vadovavo kun. K. Puga-Pūgevičius. Tuo pačiu metu Mišias atnašavo vysk. C. Slatka žemutinėje bazilikoje, o vysk. Pr. Brizgas, MIC, — Memorial Hall. Sveikinimo žodį tarė arkiv. O'Boyle, o popiežiaus Pauliaus VI raštą perskaitė Vatikano apašt. delegatų sekretorius mons. dr. P. Silvinas. Pamokslą lietuvių ir anglų kalbomis pasakė prel. L. Mendelis. Jo žodis buvo poetiškas, teologiškas. Dalyviai, išklause žodžio liturgiją, sekė tolimesne Mišių eiga, kurios iškilmingumą ryškiai didino „Dainavos“ choras, talkinamas solistu — Pr. Bičkienės ir J. Vaznelio; giedojų J. Naujalo Mišias „Vulnerum Christi“, diriguojant muz. P. Armonui, vargonais palydint Marijai Mondeikait-Kutz. Populiariąsias giesmes, kaip „Pulkim ant kelių“ ir kt., giedodavo jungtinis choras, sudarytas iš daugelio vietovių. Jam vadovavo muz. J. Petkaitis. Visą giedojimą tvarkė kun. Vl. Budreckas. Gana įspūdingas momentas buvo Mišių aukos dovanų — duonos ir vyno atnešimas. Tas dovanas iš bazilikos vidurio visų dalyvių vardu atnešė prie altoriaus: sesuo pranciškonė Adorata, Lietuvos atstovė J. Kajeckas, visuomenės veikėja E. Paurazienė, ALTos pirmininkas A. Rudis, R. Milašaitė ir red. L. Simutis.

Iškilmingumo nuotaiką taipgi didino dalyvavimas kardinolo Shehan, arkiv. J. Cody, kelių vyskupų, daugybės kunigų ir vienuolių seserų.

Nors nedaug kas pastebėjo, iškilnių metu lietuvių koplyčioje buvo uždegta žvakė, gauta šiam tikslui iš Lietuvos. Ji simbolizai išreiškė lietuvių išeivijos jungtį su paversta Tėvyne ir pastarosios ilgesį laisvės, kurioje gali žiūsti tikėjimas.

(Nukelta į 2-rą psl.)

Pasaulio įvykiai

PIETŲ AFRIKOS PREMJEJĄ HENDRIK VERWOERD PEILIU NUDURĖ PARLAMENTO TARNAUTOJAS DIMITRI TSAFENDAS. Žmogžudystė buvo įvykdyta parlamento rūmuose posėdžio metu. H. Verwoerd buvo garsiosios rasistinės „apartheid“ politikos šulys, laikęs atskirtus nuo baltųjų 12 milijonų Bantų kilmės negrų ir skelbęs pasauliui, kad jiems ateityje bus leista sudaryti atskirą valstybę. Praktikoje, žinoma, reikalai atrodė kiek kitaip — 3,5 mil. baltųjų valdo 86% visų P. Afrikos žemių, o negrams palikta tik 14%. Jie dirba miestuose, bet gyventi turi už miestų ribų, dieną ir naktį privalo nešiotis baltųjų policijos antspauduotus leidimus. Apartheido politiką bene tiksliausiai apibūdina savo knygoje „Verk, mano mylimas krašte“ P. Afrikos rašytojas Alan Paton: „Tai yra gražiausias žia-

rumo ir idealizmo mišinys, sukuriant istorijos tēkmę.“ Nepatenkinti buvo ne tik negrai, bet ir dalis baltųjų. 1960 m. šūvais į galvą H. Verwoerdą mėgino nužudyti baltasis ūkininkas. Bandy-mas buvo nesėkmingas — H. Verwoerd pasveiko, o ūkininkas pasikorė bepročių ligoninėje. Dabartinis žudikas D. Tsafendas yra kilęs iš portugalų kolonijos Mozambique. Skelbiama, kad jo tėvas buvo graikas, o motina mulatė. Nužudymo motyvai tebėra neaiškūs. Amerikiečių spaudos pranešimu, D. Tsafendas karo ir pokario metais dirbęs jūrininku ir per Kanadą kelis kartus atsidūręs JAV beprotnamiuose. Krašto valdymą laikinai perėmė finansų ministras T. Donges, bet rimčiausias kandidatas į nužudyto vietą yra teisingumo ministras J. B. Vorster, žinomas rasistas, kurį britai už Hitlerio garbinimą buvo internavę karo metais.

Britų Bendruomenės kraštų premjerų konferencija Londone vėl svarstė maištaujančios Rodezijos klausimą, kuris gali palaidoti minėtųjų kraštų vienybę. Afrikos ir Azijos valstybių atstovai reikalauja griežtų veiksmų prieš Rodeziją. Singapūro premjeras L. K. Yew pasiūlė bombarduoti iš anksto parinktus taikinius Rodezijoje ir pradėti Vietnamo stiliaus karą. Kanados L. B. Pearsonas mėgino įieškoti višiemis priimtino kompromiso. Jis siūlo duoti nepriklausomybę Rodezijai, bet pastatyti sąlygą, kad didesnis negrų skaičius galėtų tarti žodį krašto valdymo reikaluose, nors daugumą sudarytų baltieji. Palaipsniui valdžia turėtų pereiti į negrų rankas. Jeigu Rodezijos premjeras I. Smith su tuo nesutiktų, L. B. Pearsonas pataria kreiptis į Jungtines Tautas, kad jos pasauliniu mastu pradėtų taikyti sankcijas Rodezijos importui ir eksportui.

Indonezijos karinė vyriausybė įieško priemonių diktatoriui Sukarno sukompromituoti. Tai liudija centrinio banko buv. ministras J. M. Dalam byla, kurios metu kaltinamas prisipažinęs emės kyšius ir jų dalį atidavęs Sukarno fondui. Jis taip pat tvirtino, kad Sukarno jam isakė padovanoti namą vienai filmų gražuolei. „Newsweek“ pranešimu, Džakartos kalemje teismo laukia geras Sukarno draugas Subandoro, vadovavęs Indonezijos posikiui i komunizmą. Jam taikomas griežtas režimas — neįleidžiama lankytis jo maisto siuntiniais.

Jugoslavijos prez. Tito nusi-skundė, kad jo komunistų partija yra praradusi įtaką gyventojų masėse. Lig šiol, girdi, per daug dėmesio buvo skirta komunistų skaičiui ir permaži jų kokybei. „Time“ žurnalo tvirtinimu, prez. Tito posūki prieš slaptają politiką išaukė jo paties miegiamamobilius, juos atsigabendavo i Jugoslaviją ir čia pardavdavo už \$1.250. Savo žinioje slaptoji policija turėjo keletą laivų, kuriais buvo vykdoma nelegali prekyba su užsieniu jos naudai. Esama įrodymų, kad policijos atstovai netgi prekiaavo narkotikais ir Čikagos gangsterių pavyzdžiu „pardavinėjo“ apsaugą piliečiams. Jie taip pat už pinigą „patarkydavo“ bylas kaltinamojo naudai. Per porą mėnesių iš slaptosios policijos eilių buvo atleista 1.500 pareigūnų.

Prez. L. B. Johnsonas atmetė prez. De Gaulle Kambodijoje iškeltą pasiūlymą atitraukti amerikiečių dalinius iš P. Vietnamo. Amerikiečių spaudos duomenimis, Hanoi specialus pasiuntinys N. Tuong pasitarimuose su prez. De Gaulle rodė nemažų nuolatų, netgi nereikalavo, kad JAV atitrauktų kariuomenę prieš taikos derybų pradžią, kaip kad buvo daroma ligi šiol, bet De Gaulle šio diplomatinio posūkiu neišnaudojo. Jis užėmė griežtą liniją prieš JAV, matyt, tikėdamasis patraukti Azijos tautas i savo pusę. Kaikurie komentatoriai mano, jog De Gaulle siekia pakeisti mirusį Indijos premjerą Nehru — nori tapti neutralių kraštų vadu.

Sov. Sąjunga uždraudė amerikiečių pasiuntinybei platinti rusų kalba išleistą Warrenso komisijos pranešimą apie J. F. Kennedžio nužudymą. Užsienio reikalų ministerija pareiškė, kad pranešimas šmeižia sovietus. Čia, atrodo, buvo turimos galvoje tos vietos, kuriose aprašoma Oswald viešnagė Sov. Sąjungoje ir jo nusivylimas komunizmu. Laikraštis „Trud“ paskelbė rašinį, kuriame pateikiama sovietinė J. F. Kennedžio nužudymo versija ir netgi tvirtinama, kad prie Kennedžio nužudymo pirštus buvo prikišęs ir dabartinis prez. L. B. Johnsonas.

JAV turi 41 atominių povandeninių laivų, aprūpintų „Polaris“ raketomis. Britų knyga „Jane's Fighting Ships“ spėja, jog 1965 m. pabaigoje sovietai turėjo 35 atominius povandeninius laivus, kurie raketas iššauti gali tik iškile i vandens paviršių. Sovietų povandeninių laivynas iš viso turi virš 400 laivų. Amerikiečių karo laivyno duomenimis, 30 sovietų povandeninių laivų nuolat patuliuoja Atlante ir Ramiajame vandenyne, o kairurie yra užėmę pozicijas rytinėje ir vakarinėje JAV pakrantėje.

Tasso žinių agentūros pranešimu, siemietinis derlius Sov. Sąjungoje gerokai prašoka pastarųjų 5 metų vidurkį — 130 mil. tonų. Vakariečių specialistų nuomone, jis gali siekti 140 mil. tonų ir tuo būdu prilygti 1964 m. rekordiniam derliui. Sov. Sąjunga siemiet pirkė Kanadoje kviečių už \$800 mil., Prancūzijoje — už \$200 mil. Dalį jų teks atiduoti komunistų kraštams ir Jungtinėje Arabų Respublikai, bet šiaip jau šiuos importuotus kviečius ši karta galima bus pasidėti juodai dienai.

Kubos diktatoriui F. Castro ateina liūdnos dienos. Sakoma, kad Kuboje dirbantys lenkai, čekoslovakai ir kitų R. Europos salientinių kraštų atstovai rugpjūčio 30 d. pasiūlė Sov. Sąjungai diktatoriui Castro pakeisti kitu komunistu, sugebančiu geriau atlikti dabarties diktuojamas uždavinius. F. Castro mėginamas kelti revoliuciją P. Amerikos kraštuose prieš jo liepto galą. Ten pirmuoju smuiku jau pradeda grojti pati Sov. Sąjunga. Su Brazilijos antikomunistine vyriausybe sovietai pasirašė sutartį pristatyti alyvą ir mašinas, kurių metinė vertė gali siekti iki \$100 mil. Šiuo metu deramasi dėl elektros įėjainės statybos pietinėje Brazilijoje. Rio de Janeiro ir Sao Paulo miestuose Sov. Sąjunga jau atidarė atstovybes prekybos reikalams. Pagyvėje ryšiai taipgi pastebimi tarp Maskvos ir Čilės sostinės Santiago, kur tvirtai laikosi Frei krikščionių demokratų vyriausybė.

Indonezijos prez. Sukarno pareiškė esąs marksistas bei komunizmo šalininkas ir savo kalboje kvietė indoneziečius remti jo politiką. Komunizmas Indonezijoje, pasak jo, gali būti įvestas tikiai taikiu būdu, nekeliant revoliucijos. Amerikos saugumo organizacija Centre Intelligence Agency esą norinti pašalinti jį iš prezidento pareigų ir iš valdžios.

Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Ziburiai"
 Redaktorius: dr. Pr. Gaidamavičius; pavaduotojas: A. Rinkūnas
 Numerata \$5, pusmetinė — \$3. Rėmėjo metinė prenumerata \$10
 Adreso pakeitimas — 25 ct.
 Už rašomam numerui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų
 redakcija neatsako. Rankraščiai taisyti redakcijos nuožiūra.
 Priėmimo pasirašyti straipsniai nebūtinai reikalauja redakcijos nuomonės.
The Lights of Homeland—Lithuanian Weekly
 Publ. by Ziburiai (Canadian Lithuanian) R. Catholic Cultural Soc., Inc.
 Subscription rates: \$5 per year, \$3 per 6 months.
 Deadline for advertisements — Thursday
 Authorized as second class mail by the Post Office Department, Ottawa,
 and for payment of postage in cash.
 941 Dundas Street West, Toronto 3, Ontario, Canada
 Tel. 368-6813

RELIGINIO KONGRESO ŽODIS

Mūsų kelias aiškus, pasiryžimas tvirtas

Laisvojo pasaulio lietuvių katalikai, susirinkę į religinį kongresą Vašingtone, 1966-ųjų Viespaties ir 25-ųjų Tautos sukilimo metais, rugsėjo 3-ąją, pareiškė savo meilės Siluvos ir Aušros Vartų Dievo Motinai, dalyvauti Jos vardo koplyčios šventinime Nekalto Prasidėjimo tautinėje šventovėje ir maldauti Viespaties laisvės savo pavergtai Tėvynei, skelbia viso pasaulio lietuviams šią

DEKLARACIJĄ:

I. Mes didžiuojamės būdami garbingos ir nemirtingos lietuvių tautos vaikai. Galybų Viespaties leido tapti lietuviams ir išpaudė mūsų širdyse lietuviybės ženklą. Tėvynės meilė yra atspindys dieviškosios meilės. Tos meilės, kuri Kristaus veidą suvilgė ašaromis dėl jo mylimos Jeruzalės likimo. Mes su pagarbą lenkiame galvas prieš savo brolių Sibiro ir kalėjimų kankinių, karių ir partizanų, vyskupų ir jaunuolių, tėvų ir motinų kapus, kurie paukojo savo gyvybes už Dievą, šventąją mūsų Motiną Bažnyčią ir mylimą Tėvynę. Mes kviečiame visus lietuvių tautos vaikus ir besalyginę kovą už pavergtosios Lietuvos laisvę.

II. Mes esame liudininkais 25 metų (1940-1965) Lietuvos Bažnyčios ir krikščioniškos lietuvių tautos kryžiaus kelio. Kristus pavergtėjo Lietuvoje juo iš naujo eina ir Kalvarijos kalną. Šis kelias nuklotas Lietuvos bažnyčių griuvėsiais ir Rūpintojėlių skeveldromis. Jis prisiekęs lietuvių vyskupų, kunigų ir tikinčiųjų kraujo ir motinų ašarų. Juo eina su kenciančiais Kristumi ir pavergtai, bet nenuagėta katalikiškoji lietuvių tauta. Jokia jėga niekada neįspleš iš lietuvių širdies meilės Dievui ir Tėvynei.

III. Mes kreipiamės į kiekvieną lietuvių:

1. Tėbūna mūsų bažnyčios ne tik religiniai, bet ir tautiniai mūsų namai.
2. Teskamba jose mūsų maldos ir giesmės gimtąja lietuvių kalba.
3. Tėbūna mūsų parapijos tie židiniai, kuriuose degtu neužgesinti mūsų tautos ugnys.

KRAŠTO TARYBOS SUVAŽIAVIMAS

Kanados Lietuvių Bendruomenės krašto valdyba šaukia metinį ir kartu specialų krašto tarybos narių suvažiavimą š. m. spalio 8-9 dienomis Toronto Prisikėlimo par. muzikos studijoje 1021 College St. Suvažiavimas prasidės 10 v.r. registracija, o 11 val. — posėdžiu, kuris, kaip numatoma, užtruks iki 3 v. p.p. Po įprastinės suvažiavimo įžangos, pranešimus padarys: krašto valdybos pirmininkas, kultūros, švietimo ir jaunimo sekcijų pirmininkai, politinio komiteto, Baltiečių Federacijos ir Salpos Fondo pirmininkai, išdininkas, apylinkių atstovai, revizijos komisija, garbės teimas. Visi šie pranešimai lies krašto valdybos veiklą. Taip pat padarys atskirus pranešimus ir kiti vienetai, kaip Tautos Fondas, Lietuvių Fondas, Kanados šimtmečio

lietuvių komisija. Specialus krašto tarybos suvažiavimas įvyks spalio 8 d., 4-7 v.v. Jame bus svarstomas konstitucijos (čarterio) ir statuto keitimai.

Kadangi suvažiavimas svarstys svarbius Kanados lietuvių reikalus, tikimasi, kad jame dalyvaus ne tik krašto tarybos bei valdybos nariai, bet ir šiaip visuomenės veikėjai, kurie sielojasi bendraisiais lietuvių reikalais.

Siame suvažiavime, atrodo, daugiausia dėmesio ir diskusijų pareikalaus trys dalykai: statuto keitimai, Lietuvių Fondas ir būsimoji Lietuvių Diena Montrealyje pasaulinės parodos metu. Ligšiolinis Bendruomenės statusas, nes buvo nekarta keičiamas, bet, gyvenimo sąlygoms besikeičiant, gal šaukiasi pritaikymo. LF, dar neįregistruotas valdyboje, taipgi liaukia aiškesnio tarybos sprendimo.

Siurpi nusiskundimų banga praužė Lietuvoje: apsaugokite mus nuo girtų valkatų! Pastarųjų dauguma buvo rusai, padarę įvairius nusikaltimus ir net žmogžudystes. Netrukus buvo iškeltas įstatymas, kuriame numatytos bausmės ne tik jaunuoliams, bet ir jų tėvams.

V. Stankevičius straipsnyje "Piktžaidė" (Tiesa, VIII, 25, nr. 198) jaudinasi ne dėl chuliganų-valkatų nusikaltimų ar Lietuvoje paplitusio girtuokliavimo, bet dėl vagysčių, kurios yra neatskiriama sovietinės santvarkos dalis.

Po revoliucijos Sov. Sąjungoje atsiradęs priežodis — "grobkis grobiko" ir šiandieną tebeturi seną prasmę. Kompartija iš tų vagys pagrobė, o tu grobė iš jos imonių. Vieni vagia, kad pasigertų, kaip V. Stankevičius aiškina, tačiau kiti iš vargo. Atlyginimai maži, o pragyvenimas brangus, todėl pasipildoma vagystėmis, kurios Sov. Sąjungoje vadinamos "kombinacijomis". Šiuo metu anoji patarlė jau turi kitą išraišką, būtent, "nekombinuosiu — negyvensi".

Vagystės ir stiklėliai

V. Stankevičius, augstas pareigūnas, nekalba apie įvairių vadovų vagystes, daromas šiuo pagrindu: "aš tau duosiu, bet tu ir manęs nepamiršk". Šiuos mainus jis, matyti, laiko dorybe, nes kalba tik apie vagystes, kurioms nevalia pateikti ir atskingųjų pareigais. Antra jo klaidą — esą žmonės vagia tik dėl stikluko, nes savo atlyginimą parsineša į namus. Nežiūrint iš šios klaidos, jo pateiktą medžiagą puikiai vaizduoja sovietinė santvarka:

Didžiausias šiuolaikinis mūsų prielaidas yra girtuokliavimas. Žinoma, dažnas ir besaikis alkoholio vartojimas daro didžiulę žalą, bet mums reikia gilintis ir į jo priežastis. Tokie žmoniai, kurie prageria savo uždarbį, yra ne tiek daug. Kur kas daugiau mūsų visuomenėje yra žmonių, kurie dažnai pasigeria ir vis dėlto kiekvieną pusmenį šeimai parneša visą algą. Iš kur gi tas jų sugebėjimas? Atsakymas trumpas ir aiškus: jie sistemingai grobsto iš imonės, kurioje dirba, produkciją ir už tą "papildomą uždarbį" girtuokliauja. Daugelis būtų už grobstymą ir liaudies teisingumą, nes per nelyg mažą pagrobto turto vertę.

Šiuo metu pagrindinį grobstytojų tipą sudaro tie silpnos valios ir negrynos sąžinės žmonės, kurie nuolat "pasima" iš imonių po truputį, atseit, tik savo reikalus, visai nuosirdžiai nelykdamiesi savęs grobstytojais. Tačiau argi tai valstybei nepadarо didžiulį nuostolį? Skėrys, jeigu nutūpita ant pasilėto šiaudų vienas, lieka net nepastebėtas. Na, o jeigu užpuola ištisas skėrių pulkas? Pajįstu vieną žmogų, beje, kažka-

da buvusį savo bendradarbį, kuris, nors ir dirbdamas eiliniu darbininku pieno kombinatė prie tuščių dėžių pakrovimo, kasdien "sukombinuodavo" po kelis pakelius fasuoto sviesto ar po kelis stikliniukus grietinės. Savo "grobio" jis nenešdavo namo, bet parduodavo ir pasikui už gautus pinigus kone kasdien pasigėrėdavo. Po kurio laiko iš darbo Kauno pieno kombinatė jis buvo atleistas, tačiau ne už grobstymą (jis niekada nebuvo pagautas), bet, rodos, dėl etatų mažinimo. Šiandien tas žmogus dirba kitur, ten, kur "sausas". Nors ir dabar jis neatsižada stikluko, labiau išgeria tik retkarčiais, nes "sukombinuoti atliekamų" neturi sąlygų.

Santvarka skatina vogti

V. Stankevičius aiškinuoja, kad net tuo metu, kai "iš socializmo žygiuojama į komunizmą", kompartija nepajėgia vačių suvaldyti:

Grobstymas klesti todėl, kad prieš jį kovojama toli gražu nepakankamai tiek administraciniu, tiek visuomeninio poveikio priemonėmis. Aš pažįstu Kaune nemažą tokių žmonių, kurie pagauti su nedideliu produkcijos kiekiu vienoje imonėje ir už tai atleisti iš darbo, vėliau įsidarbina kitoje imonėje ir ten vėl "sudega" už panašų nusikaltimą. Dabar jie dirba jau trečioje ar ketvetoje imonėje ir vėl reguliariai po truputį "pasima". Jeigu ir vėl pagaus, nėra ko nusiminti, — optimistiškai kalba tokie žmonės, — girdi, "riebių" vietelių jiems užteks iki gyvenimo pabaigos. Ir, deja, jie teisūs.

Yra įstatymas, kuris draudžia ir materialiai atsakingas pareigas priimti susikompromitavusius žmones. O kur įstatymas tokiems žmonėms, kurie grobsto visuomeninį turtą, dirbami materialiai neatsakingose pareigose? Kai nutveriamas už rankos materialiai atsakingas darbuotojas, atliekama jo "veiklos" revizija, suskaičiuojamas trūkumas, už kurį grobstytojas turi atlyginti. O kas tada, kai sučiumpamas "neatsakingas" grobstytojas? Atimama iš jo "prekė", pagal kurios vertę nustatomas jam taikytinos administracinės priemonės dydis; liaudies teismas, atleidimas iš darbo, draugiškas teismas, įspėjimas, papeikimas ir t.t. O materialiai atsakomybė? Deja, toks "neatsakingasis" atsako tik už tai, kas randa pagrobto. Tokia tvarka labai naudinga smuikiams grobstytojams. Pavyzdžiui, tabako fabrikuose pasitaiko darbininkų, kurie kone kasdien "pasima" po 2-3 pakelius cigarečių. Tai darydamos, jis niekuo nerizikuoja, jeigu, žinoma, nekalbėsime apie jo paties garbę. Tokia "smulki užvalė" paprastai nesibaigima būti pagausama, nes ja vis vien reikės paleisti, tegul ir pabarus ar įrašius koki papėikimą. Nebūtų ji tokia jūžliai drąsi, jeigu reikėtų atsiskaityti su kolektyvu už pagrobto produkcijos vertę.

Ilgai sargų pirštai
 Jauni vyrai eina sargų pareigas, nes jie "riebiose vietose" daugiau uždirba už specialistus: Kovai su smulkiais grobstytojais, matyt, dar ilgą laiką bus reikalinga sargų užkarda. Kauno nežinybinės apsaugos sargai yra nutvėrę arba padėję išaiškinti ne vieną stambaus masto grobstytoją, surašę nemažą su laikymo aktų vidutinams ir smulkiesiems grobstytojams. I šių sargų garbės fonda įeina ir tai, kad jie, neretai parodydami didelės drąsos pavyzdžius, yra sulaukę ne vieną besiveržiantį į valstybės turtą "išorinį" vagį. Atiduodant tą pelnytą garbę, deja, reikia pasakyti, kad jų užkardos dar netapo alkinai uždarytos. Nežinybinės apsaugos sargams "nepastebinti", dalis darbininkų po kiekvieno paimamos išnieša tam tikrą produkcijos kiekį ir, suprantama, už šią "nematymo" paslaugą sargams periodiškai atsilygina.

Juk negalima laikyti atsitiktiniu tokį faktą, kai "riebių" imonių kontrolės būdais yra įsisėdę sargai, neseno amžiaus vyrai ir moterys, o "sausas" imonės ir parduotuvės saugo į kuprą sulinkę senukai ir bobutės ar invalida. I "riebias" vietas sveiki žmonės eina sargauti todėl, kad ten jie "padaro" pinigų daugiau, negu uždirbtų prie statybų ar prie stakių.

Kauno nežinybinėje apsaugoje, kiek žinau, neteko girdėti tokio atsitikimo, kad sargas, saugojęs, pavyzdžiui, mėsos ar pieno kombinatą ir ten susikompromitavęs, nueitų, kaip jam buvo siūloma, saugoti parduotuvę ar kitą "sausą" vietą. Tokie žmonės palieka apsaugos sistemą ir įsidarbina kitur.

Siekiant pagerinti šios grandies darbą, iškyla ir sargų atlyginimo klausimas.

Imonių administracijos ir profsąjunginės organizacijos, norėdamos išsibelti grobstytoją nuo sunkesnių bausmių, pristato teismams geras charakteristikas, piestu stoja už nukaltusio žmogaus "gerumą".

Lygiai greičiau su administracinio poveikio priemonėmis jau seniai prieš grobstytojus taikomos visuomeninio poveikio priemonės. Ne vienas nedidelio masto grobstytojas, paraudavęs kolektyvo susirinkime ar draugiškai teisme, išbėrta sienėje spaudoje, visam laikui pasitraukia iš "kombinacijos" šunkelio. Tačiau ar visuomet ir visur visuomeninės poveikis yra veiksmingas? Deja, ne.

Sovietinė santvarka paruošė tinkamą dirvą vagystėms. "Kombinavimas" yra kasdieninio gyvenimo neatskiriama palydovė. Maži kombinatoriai yra lyg skėriai, kurie pjauna ne jų sėtą derlių.

Nors kompartija šaukia: "nedirbsi — nevalgysi", tačiau nemaža jos dalis ir vagys nedirbdami geriau valgo ir lengviau gyvena už darbininkus, ypač žemdirbius.

Tautinės grupės Kanados parodoje

Kasmetinė Kanados paroda šiais metais uždarė, berods, iš eilės ketvirtuoju tautų festivaliu, sutraukusiu rugsėjo 5 d., pasak "The Telegram", 19,000 žiūrovų ir didžiausiu Kanados scenon išvedusiu 1,000 įvairiaspalvių 20 tautų dainininkų bei šokėjų. Spektaklis pradėtas "O, Canada" himnu, kurį sugrojo keliasdešimties i n s t rumentalistų orkestras. Koncerto tema buvo — keturi metų laikai, kurių kiekvieną pristatė britiškomis dainėmis gitaristas G. Winkfield. Programa pradėta estų ritminės gimnastikos garšia "Kalev" mergaičių grupe, kurios savo judesius preciziškai viedomumu, ritmika ir išraiška neabejotinai pasirodė kaip geros mokyklos atstovės, nors su visais kitais pasirodymais, turinčiais grynai tautinį charakterį, tai estaičių gimnastika nesiderino. Vokiečių vyrų "Harmonie" chorui dainuojant, per visą ilgą sceną išsiriakavo visu tautybių atstovų poros, apsiropęsios tauti linas drabužiais. Sekė tolimosios pasirodymai — slovaku, airių, japonų, graikų, ukrainiečių, slovenų, filipiniečių, lietuvių, kroatų, austrų, kiniečių, rusų, serbų, lenkų, vengrų. Tarp triukšmingų, imponantiškų slavų tautų chorų ir šokių, tarp temperamento ir pretenzingo masinio prasiikišimo mūsų hamiltoniško "Gyvaturo", vado vaujaumo G. Breichmanienės, lyriška, subtili ir meliai monotoniška "Sadutė" — buvo kaip nepamainoma atgaiva,

viso išsiūbavimo sulaukymas su ryškiu tautiniu atspalviu, išreikšiančiu gražiai išbaigtą ir grakščiai judesiais lietuvių būdą ir temperamentą. O ir tautinių drabužių švelnus margumynas tiek atmiešė kitų tautų spalvų ryškumą, blizgėjimą ir žvangesį. Gal tik pati mūsų grupė šalia kitų tautų ansamblių, siekiančių simtines, rodėsi itin mažytė toje milžiniškoje scenoje. Bet "Gyvataras" žiūrovų buvo įvertintas vienodai šiltai, apie jį parašė ir "The Telegram", išleides nevieną tautybę savo trumpame aprašyme.

Festivalio pabaigoje buvo pristatyti ten dalyvavę augštieji Toronto miesto ir Ontario provincijos pareigūnai, kaip burmistras P. G. Givens, min. J. Yaremko, CNE prezidentas W. H. Evans, The Community Folk Art Council of Toronto pirm. L. Kossar, vadovavęs šio festivalio rengimui, ir kt.

Toks tautinių grupių pasikartojas ir solidarūs pasirodymai pasbrėžiamas kaip inasas į Kanados kultūros kūrimą bei puoselėjimą. Tai pareiškė ne vienas augstas pareigūnas sveikinimuose, atspausdintuose gražioje 24 psl. festivalio programoje, pavadintoje "Nation-builders '66". Yra žinių, kad ateinančių metų Kanados parodą atidaryti teks tautinėm grupėm savo tautiniais šokiais ir dainomis. Be to, ne viena grupė dalyvaus ir tautybių pasirodymų šventėje Pasaulinėje parodoje Montrealyje. Č. S.

Žvakė iš Lietuvos Amerikos sostinėje

(Atkelta iš 1 psl.)

Vakaro banketas

Didžiojon Vašingtono viešbučio Statter-Hilton salėn susirinko 1200 dalyvių, iš anksto pasirūpinusių bilietais. Daugybė negalėjo patekti į banketą, nes salėje nebuvo vietos. Banketą atidarė Vašingtono tautos komiteto vardu J. A. Vasaitis ir jo vadovavimą perdavė kun. Ant. Zakaraskui. Malda lietuviškai sukalbėjo vysk. C. Salata. Lietuviškais žodžiais "Brangūs lietuvių!" prabilo ir Čikagos arkiv. J. Cody. Jis skatino: "Keep together and keep your tradition". Esą tautai bręksta nauja viltis. Savo kalbą užbaigė irgi lietuviškai: "Tegyvuoją Lietuvą. Ačiū!" Buvo perskaitytas nuosirdus sveikinimas iš augsto Vatikano pareigūno arkiv. A. Samore, kurio dalyvavimo anksčiau buvo tikėtasi. Tema "Kai Siluva tyli, prabyla Amerikos lietuvių!" kalbėjo Lietuvos atstovas Vašingtono J. Kajeckas. Prezidiumo dalyvių tarpe buvo p. Jenkins-Jankauskas, Valstybės Departamento pareigūnas, Bolivijos atstovas, kurio žmona lietuvaitė ir kt.

Vysk. V. Brizgys, kaip lietuvių koplyčios komisijos pirmininkas, pasakė nuosirdžią kalbą, dėkodamas pirmiausia popiežiui Pauliui VI, JAV hierarchijai, visiems aukotojams ir dalyviams. Kalbėtojų buvo sukeltos ovacijos po jo žodžių: "Iškilmės baigėsi, mūsų misija prasideda. Šukis Dievui ir Tėvynei tevirta darbu ir gyvenimu".

Meninė programa
 Banketui buvo paruošta iškili meninė programa, kurią atliko "Dainavos" choras, talkinamas Vyčių ir A. Stephens choristų; solistai: Pr. Bičkienė, R. Mastienė, J. Vaznelis, A. Pavasaris. Dirigavo muz. P. Armonas, akomponavo A. Mrozinskas. Programa buvo įvairi išpildomu kūrinių pobūdžiu: šalia tradicinių dalykų, kaip "Jau žirgelis pabalnotas", J. Dambrausko, buvo ir modernios kūrybos dalykų, sukurtų šiai progai. Tai J. Bertulio "Juodbruvė mergaitė" (žodžiai E. Jasmanto),

ve tą mano teisių atsikakymo dokumentą surasti. Kodėl mokyklai pastatyti Vila Belloj dovanotą sklypą, o taip pat Sao Paulo miesto valdybai pateiktą mokyklos projektą pasirašiau savo vardu? Kiekvienam g aišku, kad 1929 m., nesant jokios teisinės lietuvių organizacijos, reikėjo teisinio asmens dovanojamam sklypui priimti ir miesto statybos skyrių pasiimti atsakomybę už patvirtinto plano įvykdymą. Lietuvių Sąjunga buvo vėliau įsteigta ir teisiskai įregistruota, kad būtų galima jai pavesti turtą administruoti.

A. Polištaitis nutylėjo faktus, dėl kurių Vila Bellos rajone lietuvių mokykla ilgą laiką stovėjo tuščia, nors atsikėlusios ir S. Paulo lietuvių seserys prancišketės siūlė ir nuomą mokėti už patalpą, bet jis vienuolių neįsileido!

Miestas be savos ligoninės
 Gabendamos ir kavos plantaciją darbininkus, laivų agentūros nelabai tepaisė jų sveikatos — užteko, jei darbininkas atrodė sveikas. Buvo daug vargo su emigrantų vaikais iki trejų metų amžiaus. Ne viena šeima vėliau skundėsi, kad jų vaikai nepakėlė jūrų kelionės ar pusiau tropikinio klimato ir beveik visai išmirė. Tų pačių tėvų vaikai, jau Brazilijoje gimę, augo sveikučiai su savo vyresniais broliukais ir sesutėmis. Suaugusiems, kaip visur ir visuomet, teko pasisaugoti darbo metu, gatvėje bei šiaip laikyti tvarkos. Didžioji emigrantų yda — besaikis alkoholio vartojimas. Auga labai menkos kokybės, bet blogiausia buvo cukrinių nendrių alkoholis, tenykščią piną vadinamas, apie pusantro lito už bonką! Kai trys-keturi sušimeta krūvon, tai už 4-5 milreisus gali pasigerti, o isigėrusiems niekad neatrodo, kad jie jau girti...

S. Paulo miestas, kaip toks, savo ligoninės neturėjo, o kariuomenės įgulai ligoninė tuomet buvo tik pradėta statyti. Kiekviena stambesnė tautinė grupė turėjo savo ligonines: anglai, italai, portugalai, vokiečiai. Suprantama, tai buvo privacios ligoninės savos kolonijos reikalams, o pašalaitis, ten patekęs, turėjo mokėti stambias sumas, kurių joks darbininkas neturėjo. (Bus daugiau)

KONSULO PATIRTIS BRAZILIOJE

Lietuviai žaliujo aukso krašte

DR. PETRAS MACIULIS

(Tęsinsy iš pr. numerio)

Lietuviai nepardodė ryžinėjumo

Svetimtaučių mokykloms uždaryti aktinas atsirado tuomet, kai vokiečiai išėjo į karą su fašistine Italija. Be to, ir anksčiau, kaip minėjau, vokiečiai su italais gaudavo išpėjimų. Mūsų būklė buvo skirtinga. Mano supratimu, reikėjo tik neatlaidžiai žygių, pasitelkus tokius lietuvių draugus, kaip dr. Synesio Rangel-Pestana ir visą eilę kitų Lietuvos bei lietuvių bičiulių. To, deja, laiku nepadarė.

Dr. Synesio Rangel-Pestana vardas čia paminėtas dar ir dėlto, kad jo tiesioginio išsikimo dėka S. Paulo miesto valdyba mūsų mokyklų pastatus atleido nuo nejudomo turto mokesčių kaip nepelno įstaigas. Tas pats R. Pestana, dalyvavęs mūsų trečiojo naujo mokyklai pastato pašventinime, savo įtakos bei turimų plaučių pažinčių dėka miesto šeiminkams pakišo mintį pakeisti gatvės (rua Coxipo) vardą į rua Lituania, nes joje, girdi, stovi gražus lietuviškos mokyklos pastatas. Miesto valdyba jo pasiūlymą priėmė.

Iš čia suminėtu faktų aišku, kad dr. Synesio Rangel-Pestana nebūtų atsisakęs žygio ir pas gubernatorių ar net augščiau, kad lietuviškoms mokykloms būtų palikta teisė veikti, kaip ligi tolei veikė.

Parduotos mokyklos.
 Mokyklas uždarius, buvusieji mokytojai lietuvių, susitarę su A. Polištaitiu, dviejų mokyklų pastatus pardavė, o už gautas sumas pasiskirstė sau kompensacijas kaip netekusiems darbu! Nesigilinant į tokią buvusiu mokytojų etiką, turio pareikšti, kad tam darbu mano priimti asmenys — V. Nalivaika, L. Majie-

nė, Ed. Pažera ir L. Gaigalas, išskiriant E. Pažerą, Lietuvoje mokytojavo, bet buvo becenčiai. Kita vertus, jie visi sutiko dirbti už 250 milreisų mėnesinės algos. To meto kursai tai buvo virš 300 litų. Todėl jie nebuvo nusiskriaudę, o svarbiausia, kad jie visi buvo laisvai samdomi. O teisinio požiūrio kiekvienas laisvai samdomas darbininkas lieka be privilegijos kompensacijai gauti.

Prie Saracobana geležinkelio stoties Bom Retiro rajone parduoties pastatas šiandien būtų milijoninės vertės, nekaltant apie kitą St. Andrea miestelyje pastatytą naują mokyklai pastatą "Maironio" vardu.

Ponia Mačiulienė, konsulo žmona, dalyvavusi tuometinėje mokyklinėje ir visuomeninėje veikloje. Nuotr. K. Vosylius

MOHAWK
FURNITURE LTD.
PILNAS NAMŲ APSTATYMAS
 ELEKTROS REIKMENYS • TELEVIZIJOS APARATAI
 SKALBIMO MAŠINOS • VAIKU BALDAI
 ĮVAIRO KILIMAI • ŠALDYTUVAI
 VALGOMŲJŲ KAMBARIŲ APSTATYMAS IR KT.
 Nemokamas į namus pristatymas.
KRAUTUVĖS:
 Rytuose — 2448 DANFORTH AVE. — TEL. OX 9-4444
 Vakaruose — 137 RONCESVALLES AVE. — TEL. 537-1442
 Krautuvės atidarytos nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro.

I mokyklą

Jau, mamyt, broliukas šaukia,
I mokyklą tuoj skubu —
Net šėsis metus aš laukiau,
Kad keliautume abu.

Jis jau lanko trečią skyrių,
Jis didesnis už mane,
Jo gudrumą aš patyriau
Sekant pasakus kieme.

Jis pažįsta visą raštą,
Susuka raides gražiai,
Ir taip rašo tetai laišką,
Parašysiu greit ir aš!

Tad sudiev, mama ir tėti,
Ei sudiev, mieli namai,
I mokyklą taip skubėti
Aš svajoju gi seniai. A. Abr.

Uodų kova

Miega, knarkia mūs mergaitės,
Uodai skrenda iš kampų —
Nori kasti į nosytę,
Ir pabudinti iš sapnų.

I nosytę, į veiduką
Uodai kanda vis daugiau,
O mergaitės vis juos varo,
Muša, baido nuo savęs.

Kova vyko visą naktį,
Uodai krito be jėgų,
Linksmos buvo mūs mergaitės,
Visos juokėsi iš uodų.

Vilija Malciūtė,
Dr. Vinco Kudirkos
mokykla,
Montrealis, P. Q.

Mama, aš bijau pasivėlinti į mokyklą!

Vytukas su džiaugsmu deda į naują portfelį reikalingus mokslui dalykus ir galvoja: — Jau atėjo seniai laukiama diena. Rytoj pirmą kartą eisiu į lietuvišką mokyklą. Ten susitiksiu daug draugų, bus smagu žaisti ir dainuoti drauge su jais. Mokytojos tai nėra ko bijoti — juk aš jau daug raidžių pažįstu. Nusiblizgines batukus, susirūpinęs kreipiasi Vytukas į mamytę:

— Mamytė, aš bijau, kad rytoj nepavėluočiau į mokyklą, gal užsuksi man tėčio žadintuvą. — Sūneli, — šypsodamasi tarė mamytė, — nebijok, aš visada atsidubinu laiku ir pažadinsiu tave. Tu tikrai nepramiegos.

— Mamytė, bet aš noriu būti pirmas mokykloje. Tik žadintuvą gali taip anksti pažadinti.

Mamytė, paglostiusi Vytuką, tarė:

— Atsigulk į lovutę ir ramiai miegok, aš atnešiu tėčio žadintuvą, tegu jis tave pirmą rytą prižadina į mokyklą.

Vytukas linksmas atsigulė į lovutę, bet dar ilgai, ilgai neužmigo — galvojo apie mokyklą. Vidurnaktį, kai visur buvo tylų ir Vytukas saldžiai miegojo, sukrutėjo Vytos portfelis ir atsidaręs prabilo:

— Ei, nauji draugai, lyskit lauk, aš noriu su jumis arčiau susipažinti. Kaipgi aš jus nešiosiu per visus mokslo metus nepažinęs jūsų? — Pirmą išsoko knygutę ant stalo. Apsisukusi du kartus aplinkui tarė:

— Vadinuosi "Kregždutė". Tik pažiūrėk, kaip gražiai Vytukas mane aplenkė. Aš mokysiu jį pažinti raides ir skaityti. Jis per mane išmokys daug pasakėlių ir

pažins tėvų gimtąjį kraštą. — O aš vadinuosi pieštukas. Tik pažiūrėkit, kokią smailią keptuaitę aš turiu. Aš mokysiu Vytuką rašyti raides.

— Tik ne mano knygoj, — atkirtė "Kregždutė". — Aš noriu visą laiką būti tokia švari, kaip kad dabar esu.

Tuo laiku tik mlynas — iš portfelio išsoko smulkus šasiuvinis:

— Aš vadinuosi Maironio šeštadienės mokyklos šasiuvinis. Nesirūpink "Kregždutė", pieštukas bus mano geriausias draugas. Jis mokys Vytuką rašyti raides tik mano suliniuotuose puslapiuose. Pamatysit, rytoj mano pirmame puslapyje bus parašyta jo pirmoji raidė A.

Iš už šasiuvinio išlindo paraudęs trintukas:

— Vadinuosi trintukas. Ar žinote, kad ir aš būsiu jūsų draugystėje? Jei Vytukas parašys kreivai raidę, aš tuoj ištrinsiu; noriu, kad jis išmokyti tiesiai rašyti ir kad gautų kuo daugiau penketukų.

Pagaliau atsidarė spalvų dėžutė ir visos spalvos iškišusios galvas chorū šaukė:

— Mes, sesutės spalvos, mokysime Vytuką paįsinti. Aš paįsinsiu mėlyną jūrą, aš geltoną gintarą, aš žalia mišką, aš Gėdimino pilį, o aš rudą vilką...

Portfelis tai išgirdęs nusilenkė visiems sakydamas: "Man buvo labai malonu susipažinti su jumis ir su Jūsų svarbiais uždavimais. Aš didžiuojuos, kad galėsiu jus nešioti per ištisus mokslo metus į mokyklą. Tegų Vytukas siekia mokslo! Na, dabar visi atgal į savo senas vietas, pailsėkite iki aušros, o rytoj visi džiaugsimės drauge su Vytuku." Portfelis tyliai užsidarė. Kambary buvo tylu, tik Vytos lova sugirdėjo. Jis tyliai atsikėlė tikrino laikrodį, ar jis dar eina, ar kartais nesustoję. Vytui naktis buvo ilga. "Kregždutė" tyliai prašnėdžėjo portfelio kisenėje: "Aš manau, kad Vytas bus labai rūpestingas ir darbus mokyklos. Labanaktis visiems iki rytdienos..." A. Abr.

I mokyklą? Ne, aš nenoriu, aš neisiu... Taip daro tik ožiukai, bet ne mokinukai

Sesutės laiškas iš kaimo

Gyveni mieste, sesyt,
Gal tu nori paklaust,
Kaip aš kaimą gyvenu,
Paukščius, žvėris auginu.

Katinėlis miau-miau-miau —
Nori pieno lakt daugiau,
Su ilgais aštriais nagais
Gauda pelytes rytais.

Karvė baubia mū-mū-mū,
I lankas bėgs iš namų,
Dobilų kai prisiraus,
Mums pienučio duos saldaus.

Margis loja au-au-au,
Pasislėps būdij tuojau —
Saugo namą nuo vagių,
Nuo plėšriųjų vanagų.

O vištelė kud-ku-dak
Kudakuoja visada,
Lesa grūdus tik skanias,
Deda baltus kiaušinius.

Ožka bliana me-me-me,
Su baltute liemene,
Ji didžiuojasi ragais —
Nori grumtis su visais.

Kiaulė kriukis kriuk-kriuk-kriuk,
Bulvių jai šiltų turiu.
Laišnių Kaledoms duos,
O dešras mama parduos.

O gaidys ka-ka-ri-ki —
Gieda iš visų jėgų,
Žadina rytus visus,
Jis peštyneis tai narsus.

Avinėlis be-be-be,
Apsirengęs vilnele,
Glaudžias prie visų ramus,
Myli pieles ir laukus.

Žasinėlis ge-ge-ge,
Man gėgėna dar sapne,
Pagalvėlėms duos pūkų,
Gardžią mėšą ir taukų.

Antys kvaksi py-py-py,
Mėgstą praustis paupy,
Su snapučiais geltonais
Slepia galvą po sparnais.

O arklukas i-ha-ha —
Zvengia, kai diena baigta,
Jis tėvelių daug padės —
Visą žemę suakės.

Kapstos paukščiai patvoriais,
Vaikština tik būriais.
Myliu gyvius aš visus,
Suprantu visų balsus.

Tai matai, brangi sesyt,
Negaliu net išsakyti,
Kaip gyventi man smagu —
Atvažiuok ir tu! A. Abr.

Vyskupas V. Brizgys (pirmasis iš dešinės su mitra) ir Vašingtono arkivyskupas O'Boyle, lydimi kunigų eina į lietuvių koplyčios šventinimo iškilmes rugsėjo 4 d. Nuotr. P. Ažuolas

Religinis lietuvių kongresas Vašingtone

Ryšių su paminklinės lietuvių koplyčios pašventinimo iškilėmis Vašingtone įvyko religinis kongresas, kuriame šalia bendrųjų posėdžių turėta atskiri susirinkimai įvairių organizacijų.

Kongreso atidarymas

Iškilmingas kongreso atidarymas įvyko Statler-Hilton viešbučio salėje rugsėjo 3 d. Drauge tai buvo ir Amerikos Lietuvių Katalikų Federacijos kongresinis posėdis. Ši Federacija apjungia bei atstovauja visas katalikiškas organizacijas. Siemet ji mini 60 metų veiklos sukaktį, todėl pirmasis posėdis praėjo jubiliejinėje nuotaikoje.

Atidarymo žodį tarė Federacijos pirm. K. Kleiva, sekantį — liet. religinio kongreso komiteto pirm. J. Balkūnas. Maldą sukalbėjo dviasios vadas prel. Ig. Albavičius. Į posėdžio garbės prezidiumą Kat. Fed. pirm. K. Kleiva pakvietė: vysk. V. Brizgys, vysk. Salatką, vysk. Pr. Brazį, min. J. Kajecką, NCCH atstovą dr. J. Bowen, prel. L. Tulabą, iš P. Amerikos prel. Ragaižinską, Kunigų Vienybės pirm. kun. E. Abromaitį, marijonų provinc. V. Rimšėlį, MIC, pranciškonų provinc. L. Andrieuk, jėzuitų atstovą J. Borevičių, Katalikų Susivienijimo pirm. L. Šimutį, Kat. Mot. Sgos pirm. J. Medinienę, ALTOs pirm. A. Rudį, BALFO garbės pirm. prel. J. Končių, PLB pirm. J. Bačiūną, JAV LB pirm. J. Jasaitį. Ir iš toliau atvykę — mons. J. Tadarauškas ir Lietuvos Vychių atstovas A. Mažeika taipgi buvo įjungti į garbės prezidiumą.

Kongreso posėdžiams vadovavo: dr. Vl. Šimaitis, Petras Ažuolas ir Julija Medinienė. Sekretoriatai sudarė: M. Remienė, J. Damiušienė, A. Vainius, A. Radžiūnas; mandatų-registracijos komisija — P. Dirksis, E. Paurazienė, J. Svėdas, dr. Vl. Vilimas.

Aktualią paskaitą apie likimines liet. katalikų problemas skaitė kun. V. Bagdanavičius, MIC. Paskaita plačiai diskutuota. Prieta išvados, kad reikia organizuoti per Kat. Federacijos skyrius altoriaus bendruomenę, t. y. telkti lietuvius visur, kur jų yra, neapribojant vien parapijomis.

Išsamų pranešimą apie Kat. Federacijos valdybos ir Federacijos veiklą padarė pirm. K. Kleiva; išdėstė pranešimą — L. Šimutis, Dainavos stovyklas — dr. A. Damiušis.

Konstitucijos pakeitimą referavo dr. Vl. Šimaitis. Kongresas nutarė, kad ALRK Federaciją nariais bus priimami pavieniai nariai katalikai, ne tik organizacijų atstovai.

I naują Kat. Federacijos valdybą išrinkti: prel. Ig. Albavičius, L. Šimutis, A. Rudis, K. Kleiva, dr. J. Meškauskas, K. Trimakas, S.J. A. Dzironas, M. Remienė, D. Stakytė, kun. Pr. Garšva, MIC.

Iškilmingame Kat. Fed. posėdyje (atidaryme) buvo per 300 dalyvių. Atstovų atvyko per 100. Balsavimuose aktyviai dalyvavo, nors įvairios iškilmes laiką išskirstė (Mik. Tal.).

Kunigų posėdis

Dar nepasibaigus Kat. Federacijos susirinkimui, prasidėjo Kunigų Vienybės posėdis, kuris šį kartą buvo labai gausus. Jį atidarė pirm. E. Abromaitis ir posėdžiui vadovauti pakvietė prel. A. Deksnį. Iš pranešimų pažymėtinas ypąč vysk. P. Brazio. Jis papasakojo apie planuojamą lietuvių katalikų sielovados centrą Europoje. Jo organizavimas esąs jau gerokai pažengęs. Numatytas branduolys iš 5 asmenų, kuris organizuos naują Sv. Rašto vertimą, liturginių tekstų, naują katekizmo paruošimą, plės religines radijo programas ir t.t. Bus ruošiamos liturginio giedojimo mąg

netofono juostos ryšium su lietuvių religiniais reformomis. Vyskupas pabrėžė reikala didesnio bendradarbiavimo tarp pasauliečių kunigų ir vienuolių, nes dabar tik bendri projektai yra galimi.

Vysk. V. Brizgys pranešė apie 1967 m. rengiamą viso pasaulio katalikų pasauliečių apšvietimo kongresą. Esą ir lietuviai turėtų ruoštis jame dalyvauti. Šv. Kazimiero kolegijos 20 metų sukaktis būsimanti paminėta Chicagoje lapkričio 19 d. Siluvos Marija JAV esą susidomėjo vienas benediktinių vienuolynas ir jos kultą skleidžia įvairiomis progomis bei priemonėmis ir skatina maldas už atkritusius nuo Katalikų Bendrijos. Kun. J. Borevičius, SJ, painformavo apie lietuvių liturginių tekstų paruošimą, apie spausdinamą ritualą ir skatino kunigus juos vartoti. Esą atveju, kai kunigai teisinasi, jog amerikiečiai vyskupai neleidžia vartoti lietuvių kalbos jungtinių, krikšto ir pan. atvejais, bet pasiūlytų pas tuos vyskopus tai nepasitvirtino. Mons. Vyt. Balčiūnas pranešė, kad knygų seriją "Krikščionis gyvenime" jau pradėdama leisti. Pirmoji knyga — Vatikano santarybos dekretai jau spausdinama Liet. Enciklopedijos spaustuvelyje. Jis kvietė visus remti užsimotą platų darbą, kurį globoja lietuviai vyskupai. Prel. J. Končių kelė reikalą steigti Floridoje lietuvių kunigų sodybą, kurioje galėtų apsigyventi vyresnio amžiaus kunigai, pasitraukę pensijon. Daugelis kunigų neturi globos, ir todėl senatvėje reikalingi užuojėjos. Šiam projektui studijuoti išrinkta komisija: prel. Končių, prel. Albavičius, prel. Deksnys, kun. Abromaitis, kun. Narbutas. Ilgėliau buvo sustota ties žurnalo "Lux Christi" klausimu. Iš anketo pasaiškėjus, kad žurnalas leistas ir toliau, valdybą paliktą surasti naują redaktorių, nes kun. dr. P. Celiešius atsisakė. Pageidautu tvarkingesnę žurnalo administraciją, kuri sugebėtų uoliau tvarkyti finansinius leidyklos reikalus. Vysk. V. Brizgys skatino ir toliau remti religinę šalpą, kurios dėka galėjo būti parremti ir Lietuvos tikinčiųjų poreikiai.

Gausus akademikų posėdis

Lietuvių Katalikų Akademijos židinių posėdis susilaukė gausių dalyvių, kurie domėjosi Siluvos ir jos įvykių istorija. Pastarąją nusivietė kun. dr. J. Vaišnora, MIC. Antrąją paskaitą apie žemaičių krikštą skaitė kun. dr. Vikt. Gidžiūnas, OFM. Išsitas dvi valandas klausytojai įdėmiai sekė paskaitų mintis ir nevienas dalyvavo diskusijose.

Užbaigos aktas

Rugsėjo 5 d., po visų sekcijų posėdžių bei simpoziumų-diskusijų, kongreso dalyviai susirinko užbaigos posėdžiui, kuriam vadovavo prel. J. Balkūnas, o prezidiume sėdėjo: PLB pirm. J. Bačiūnas, Lietuvos atstovas J. Kajeckas, vysk. V. Brizgys, vysk. Pr. Brazys ir prel. Pr. Juras. Paskaitą apie pasauliečių apšvietimą skaitė vysk. V. Brizgys. Palidymajį užbaigos žodį tarė min. J. Kajeckas. Jisai skatino: "Neškim prisikėlimo ugnį, kad baigtus sutemos pavergtų Lietuvoje". Tai lyg ir pratęsimas prel. L. Mendelio pamokslų minties, kurią jis išreiškė JAV katalikų šventovėje: Siluvos Marijos koplyčia kalbės lietuvių draugams ir priešinams. Ji primins, kad laisvai gyventi turi teisę ne tik Afrikos tautos, bet ir lietuviai. Prisikėlimas Lietuva, nes jos priešai yra ir Dievo priešai.

Muzikos ir poezijos vakaras

Šeštadienio vakare didžioji viešbučio salė prisipildė kongreso dalyvių pasiklausyti koncerto, kurio pranešėju buvo Vitalis Zukauskas, tvirtai kovojęs su nerami publika salės gale. Programą atliko Niujorko lietuvių vyrų choras, elegantiškai, preciziškai ir subtiliai diriguojamas muz. Vl. Baltrušaičio. Bene iškilniausias programos kūriny buvo kompoz. J. Gaidelio kongresui sukurta "Tikindčių maldą" pagal Vl. Budrecko žodžius. Ją atliko keturi solistai: Pr. Bičkienė, R. Mastienė, J. Vaznelis ir A. Pavasaris. Vakaro akomponiatoriumi buvo A. Mrozinskas. Turp dainuojamų kūrinių buvo įterpta keletas religinės poezijos dekla-

macijų, kurias atliko: R. Petruitiene-Norvaišaitė, Br. Balčiūnas ir Vitalis Zukauskas.

Už Lietuvos laisvę

Religinio kongreso dalyviai tuojau po pamaldų katalikų bazilikoje susirinko į katalikų universiteto gimnazistikos salę viešai manifestacijai už Lietuvos laisvę. Kadangi ši manifestacija įvyko po ilgųjų lietuvių koplyčios šventinimo apeigų, trukusių apie dvi su pusę valandas, daugelis fiziškai nepajėgė dalyvauti nevėsinamoje gimnazistikos salėje, nes diena buvo karšta ir tvanki. Pagrindinių žodį tarė vysk. Pr. Brazys, MIC, kuriuo priminė mūsų pareigas pavergtai Lietuvai. Meninę dalį atliko jungtinis choras iš įvairių vietovių, diriguojamas A. Kačausko ir V. Mamaičio. Pirmininkaujantis manifestacijai ALTOs pirm. A. Rudis perskaitė atitinkamą pareiškimą anglų kalba. Manifestacija baigta ugningu prel. J. Balkūno žodžiu, Amerikos ir Lietuvos himnais. Skirstantis pūrosi mintis, kad vietoje uždaros manifestacijos salėje būtų geriau tikusi vieša religinio pobūdžio eiseną su vainiko uždėjimu prie kurio nors paminklo ir atitinkama deklaracija.

Emigracija iš Sov. Sąjungos

Emigracija iš Sov. Sąjungos daugiausia liečia karo metais išdraskytų šeimų sujungimą Kanadoje. Dėl suvažymų didžiausia kancijos našta teko Kanadoje gyvenantiems ukrainiečiams, latviams, lietuviams ir estams. Prašymų reikalus Kanados atstovybėje Maskvoje tvarko keturi tarnautojai — du kanadiečiai ir du rusai. Jos laukiamajame kambaryje dažnai gali matyti tuos, kurie nori išvykti į Kanadą. Kaip taisyklė, jie dažniausiai jau yra seniai žmonės ir kartais vienas kitas jaunimo atstovas, bet ligi šios dienos sovietai neišleidžia karinio amžiaus vyrų. Problemą sunkina jų visiškai nemokėjimas anglų kalbos. Išsivežti paprastai leidžiama 44 svarus nuosavybės — orinio susisiekimo bendrovė nemokamai pervežama krovinių.

Prašymai paruošiami ir sutvarkomi gana greitai, tačiau vis dar sunku tokiu būsimam naujam kanadiečiui gauti pasą ir išvykti iš Sov. Sąjungos vizą. Si procedūra pareikalauja poros metų, nes labai daug laiko sugaistama milicijos būstinėse, kol pagaliau gaunamas pažymėjimas išvykimo dokumentams sutvarkyti. Atstovybės sąrašuose yra 2.000 pavarčių žmonių, pradėjusių rūpintis išvykimu prieš 12 metų. Dauguma jų šiandien jau nepasirodo atstovybės rūmuose. S u s i d a r o išpūdis, kad jie yra pradedant išvykimo viltį ar pakeitę savo nuomonę dėl jiems vieniems žinomų priežasčių.

JIE STATO DIENĄ IR NAKTĮ

ŽMOGUS IR JO PASAULIS

Tokią temą pasirinko 1967 m. pasaulinė paroda Montrealyje, kuri prasidės sekančių metų ankstyvą pavasarį ir truks 6 mėnesius.

Kitais metais Montrealeio nebežiniosime — bus nauji keliai, pats moderniausias požeminis susisiekimas "Metro". Tai nuopelnas miesto burmistro Jean Drapeau, kuris ir mums buvo palankus rengiant Lietuviių Dieną. Kitas nusipelnęs vyras — tai Pierre Dupuis, kuris templa pagrindinį pasaulinės parodos vežimą.

Siu eilučių autorius specialiu leidimu turėjo progos aplankyti pasaulinę parodą, kad galėtų painformuoti lietuviškąją visuomenę.

Kur prieš pusantų metų tekėjo srauni ir plati St. Laurent upė, dabar išaugo ultramodernus Kingstono didumo miestas — tai Montrealeio pasaulinė paroda "Expo 67". Parodos pastatai statomi supiltoje saloje viduryje upės 400 hektarų plote. Sala atrodo kaip Italijos Venecija — išraižyta kanalais, ežerais, baseiniais. Kaikurie pastatai tarsi plūduriuos ant vandens.

Parodos įrengimų pastatymas ir nugriovimas kainuos \$332-845.950. Stato savo inaisais: Kanados federacinė valdžia 50%, Kvebeko provincija 37½ ir Montrealeio miestas 12½%. Nežiūrint 30.000.000 numatomų lankytojų, paroda turės \$80.000.000 nuostolių. Juos padengs suminėti veiksniai. Tad ar apsimoka tokia paroda? Taip. Apkaiciuota, kad parodos lankytojai už parodos ribų paliks dvigubai daugiau, negu pačioje parodoje: už maistą, nakvynes, gazoną ir kt. Sie dalykai yra val-

džios apmokestinami, taigi nuostoliai bus padengti netiesioginiu būdu. Be to, Kanadai paroda plačiau pavers langą į pasaulį — nebebus tik meškų ir eskimų žemė. Čia statomas specialus paviljonas, kur susitiks viso pasaulio didieji pramonininkai bei prekybininkai. Tuo būdu, manoma, Kanada gaus naujų investicijų.

Parodos statybos darbai eina dieną ir naktį. Čia dirba 7000 specialistų ir darbininkų, ne-skaitant 2000 asmenų parodos administracijos personalo. Parodai atsidarius, čia dirbs 60.000 tarnautojų.

Parodoje dalyvaus 80 valstybių (Bruselio Parodoj buvo 46 valstybės). 5 paviljonai vaizduos temą "Žmogus ir jo pasaulis". Savo paviljonus turės 10 Kanados provincijų, 3 JAV; bus krikščionių paviljonas, žydų paviljonas, 4 teatrai, 46 pramonės paviljonai. Parodos lankytojams maitinti statomi 38 restoranai, 67 užkandinės. "La Ronde" — linksmybių parkas ir marina turės 36 pastatus ir veiks 24 val. Pastatytos dvi elektros stotys — vienai sugedus kita perims darbą.

Nežiūrint įvairių streikų, šiuo metu 45% didžiųjų paviljonų lauko statyba baigta, o kiti gerokai įpusėję ir turės būti užbaigti gruodžio 1 d. Vidaus užbaigimui skiriama visa žiema. Kanalai, ežerai baigti ir jau prieleisti vandens. Didžioji dalis žolės ir medžių jau užleista.

Visai parodai aplankyti reikės skirti 5—7 dienas. Čia pakviesios visos pasaulio garsenybės — baletas, operos, teatras.

J. Ladyga

Giedrė Rinkūnaitė vienos ekskursijos metu kalbasi su indėnuku

SOVIETAI LENGVIAU ISLEIDŽIA UŽSIENIN

"Canadian Press" žinių agentūros pranešimu iš Maskvos, per šiu metų pirmąjį pusmetį Kanados atstovybė gavo 142 leidimus Sov. Sąjungos piliečiams išvykti į Kanadą. 1964 m. iš viso buvo gauti tik 83 tokie leidimai, o 1965 m. — 215. I tų skaičių įeina ir okupuoti Pabaltijo kraštai. Palyginti, labai menkas skaičius, bet jaučiamas šoks toks varžytų atleidimas, nes Sov. Sąjunga pastaruoju metu mėgina plėsti santykius su Kanada.

Emigracija iš Sov. Sąjungos daugiausia liečia karo metais išdraskytų šeimų sujungimą Kanadoje. Dėl suvažymų didžiausia kancijos našta teko Kanadoje gyvenantiems ukrainiečiams, latviams, lietuviams ir estams. Prašymų reikalus Kanados atstovybėje Maskvoje tvarko keturi tarnautojai — du kanadiečiai ir du rusai. Jos laukiamajame kambaryje dažnai gali matyti tuos, kurie nori išvykti į Kanadą. Kaip taisyklė, jie dažniausiai jau yra seniai žmonės ir kartais vienas kitas jaunimo atstovas, bet ligi šios dienos sovietai neišleidžia karinio amžiaus vyrų. Problemą sunkina jų visiškai nemokėjimas anglų kalbos. Išsivežti paprastai leidžiama 44 svarus nuosavybės — orinio susisiekimo bendrovė nemokamai pervežama krovinių.

Prašymai paruošiami ir sutvarkomi gana greitai, tačiau vis dar sunku tokiu būsimam naujam kanadiečiui gauti pasą ir išvykti iš Sov. Sąjungos vizą. Si procedūra pareikalauja poros metų, nes labai daug laiko sugaistama milicijos būstinėse, kol pagaliau gaunamas pažymėjimas išvykimo dokumentams sutvarkyti. Atstovybės sąrašuose yra 2.000 pavarčių žmonių, pradėjusių rūpintis išvykimu prieš 12 metų. Dauguma jų šiandien jau nepasirodo atstovybės rūmuose. S u s i d a r o išpūdis, kad jie yra pradedant išvykimo viltį ar pakeitę savo nuomonę dėl jiems vieniems žinomų priežasčių.

Kanados premjeras L. B. Pearsonas, norėdamas padėti artimųjų laukiantiems Kanados piliečiams, prieš porą metų pasiuntė laišką N. Chruščiovui, primindamas jam, kad šiuo atveju sovietinė tyla nėra gera byla, nes kanadiečių tarpe didėja nusivylimas Sov. Sąjunga. Varžtai tada truputį buvo atleisti, bet, deja, nepakankamai. 1964 m. L. B. Pearsonas vėl kreipėsi laišku į naujosios valdžios atstovą A. Kosyginą, pakartodamas tuos pačius argumentus. Siemetinis emigrantių iš Sov. Sąjungos pagausėjimas rodo, kad A. Kosyginas L. B. Pearsono laišką perskaitė ir, tenka manyti, davė atitinkamą išakymą milicijos būstinių vėžio greičiu dirbantiems vadams.

Dr. Algis Budreckis kalba Kanados Lietuvių Dienoje Toronte Nuotrauka S. Dobkaus

Paryžius. — Čia paskelbtas slap-tas dviejų lenkų intelektualų — Karolio Modzelevskio ir Jackaus Kuronos manifestas, parašytas Lenkijoje ir slapta persiųstas Paryžiui. 65 puslapių manifeste aš-triai puolama komunistinė valdžia, kuri dusinanti krašto augimą.

A + A

BARBORAI LUKAUSKIENEI mirus,
dukroms ir jų šeimoms
reiškiame gilią užuojautą —
Kasparavičių šeima

SVEIKATOS KLINIKA — Health Clinic

Medicininis ir pooperacinis gydymas

Vienintelė valdžios registruota natūralaus gydymo lietuviška klinika.
Ivairūs spinduliai, elektriniai ir fiziniai rankų masažai, spindulinės ir garų vonios. Gydomeji įvairūs ir psichologinė terapija.
B. Naujalis, Ps.D.R.M.N.Pt.

460 Roncesvalles Ave., Toronto Tel. LE 3-8008

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

KOMUNISTE PREZIDENTUROJE

"Tiesos" korespondentas V. Minio-
tas paskelbė rašinį "Prezidentinės
šeimininkė", iš kurio paaiškėja, kad
prezidentūroje šeimininkės pareigas
ėjęs Ona Ramanauskytė buvo kom-
partijos narė ir platino komunistinę
literatūrą. Komunistinė propaganda,
V. Minio tas tvirtina, ji slėpdavusi
prezidento automobilyje, jo vagonė.
Ryšius su ja palaikė kompartijos
centro komiteto instruktorius Zema-
tijai, tada žinomas batsiuviu Vlodo
vardu. Pasirodo, jis buvo dabar jau
išgarsėjęs komunistas Laurynas Ka-
pocius. Sovietams okupavus Lietuvą
ir prez. A. Smetonai pasitraukus į
užsienį, O. Ramanauskytė liko Pa-
langėje ir čia vadovavo vietiniams
komunistams. Ji buvo sušaudyta Pa-
langos kopose vokiečiams užėmus
Lietuvą.

NAUJIEJI MOKSLO METAI

Augštojo ir specialiojo vidurinio
mokslo ministerio pavaduotojo V.
Pranašio pranešimu, į diennius
augštojo mokyklų skyrius šiemet no-
rėjo įstoti 11.370 būsimųjų studen-
tų, bet buvo atrinkti 5.750. V. Pra-
naitis spaudai pareiškė: "Daugiau
kaip po du žmones į vieną vietą pre-
tendavo Vilniaus Dailės Institute,
Kauno Medicinos Institute, Vilniaus
universitete, Kauno Kūno Kultūros
Institute. Kelia nerimą silpnėjęs
demonstravimas pedagoginiams mokslais.
Užtat dėl istorijos, cheminio pluošto
technologijos, architektūros, gydomo-
sios medicinos ir pramonės planavi-
mo specialybės konkursai buvo labai
dideli — galima buvo rinktis vieną
iš keturių penkių pretendentų..."
Stojančiųjų tarpe 433 buvo baigę vi-
durines mokyklas su aukso ar sidab-
ro medaliais, tačiau jais teko nusit-
vinti: "Beveik pusė medalininkų ne-
sugebėjo pateisinti savo pažymių.
Jei ketvirtąją buvo galima gauti ir
dėl jaudinimosi, tai trejetai ir dve-
jetai vis dėlto liudijo, kad kai ku-
riems abiturientams medaliai buvo
skiriami nepagrįstai..." 142 studen-
tai buvo išsiųsti į kitas respublikas
studijuoti rečiau mokymosi ir gam-
tos mokslų specialybių. Didžiausia
jų grupė — 57 pasirinko Latviją ir
Estiją.

FIZIKAMS IR MATEMATIKAMS

Vilniaus universitete duris atvėrė
naujieji fizikos ir matematikos fa-
kulteto rūmai Knyvos g-vėj, šalia
chemijos fakulteto. Apie juos rašo-
ma: "Puošnumą suteikia raudonų
plytų ir baltų plaukščių derinys. Ar-
chitektė N. Vaitienė sumanė pri-
pritaikyti savo kūrinys plytas, stiklą,
betoną. Vestibulio siena puošia dai-
lininko A. Garbauso vitražas. Kiek-
viena auditorija — o jų čia trisde-
šimt — visiškai atitinka skambius
epitetus: šviesos, erdvios, jaukios.
Didžioji auditorija talpina 200 žmo-
nų..." Čia jau iškūrė puslaidinink-
ių fizikos, puslaidininkių prietaisų,
technologijos ir puslaidininkių gran-
dinių laboratorijos. Ant kambario nr.
124 durų iškabintas sąrašas: vyr.
inž. A. Sakalas, J. Miškinis, Z. Ja-
nuškevičius ir A. Stomaitis. Pirmasis
— inž. A. Sakalas yra sukonstravęs
unikalią Holo efektui tirti aparatu-
rą. Kitame kambaryje puslaidininkių
fizikos katedros diplomantė M. Dily-
tė, vadovaujama vyr. dėstytojo V.
Rinkevičiaus, ruošia diplominį dar-
bą.

Į DONELAČIO SVEIKATĄ!

Pensininkas J. Goteičas, gindamas
K. Donelačio atminimą, šaukia pa-
ramos: "Dabar K. Donelači žino ir
jo kūryba žavisi, galima sakyti, visas
kultūringas pasaulis. Tačiau Klaipė-
dos mieste, kurio krašte gyveno ir
kūrė šis lietuvių literatūros klasikas,
Donelačio vardo skverelis apleistas,
netvarkingas. Jame esantis kioskas
prekiauja alumi ir vyru, ir čia nuo-
lat pilna neblaivių piliečių..." Klai-
pėdos vykdymas komitetas teisinasi,
kad jau ruošiami planai aikštėi

pertvarkyti. Numatoma pastatyti K.
Donelačio biustą, o piliečius links-
minantis kioskas bus iškeltas į kitą
vietą.

ŽALOJAMAS GAMTOS GROŽIS

Vilnietis L. Gineitis "Tiesos re-
dakcijai" parašė laišką: "Zalieji ir
Gulbinų ežerai — Vilniaus apylinkių
gamtos perlas. Pereikime gedrą še-
stadienio vakarą nuostabiomis šių
ežerų pakrantėmis. Čia rasime daug
kur tiesiamas palapinės, miškuose
girdėsime pokštint stovyklinius kir-
vukus, matysime rūkstant laužų dū-
mus. Paskui liks prikaptota žalių ša-
kų, kuro atsargų, juoduose ugniavie-
tėse — kaip žaidžios gyvame gamtos
kūne. Ir vis kuo gražiausiose kam-
peliuose! Maža to. Antai, išsimaigę
poilsiautojai Didžiojo Gulbino šiau-
rės rytų pakrantės pušyse kirviu iš-
kapojo pusmetrinės raidės! Kai kur
grupinių stovyklų vietos taip nusiau-
biamos, kad bent metus ten niekas
nebeuorės apstototi..."

SIAULIETĖS SKUNDAS

A. Pragauskaitė skundžiasi "Tie-
sos" redaktoriams: "Labai norėtusi
nusiipirkti drabužių, tinkamų ekskur-
sijai: pradedant batais ir baigiant
galvos apdangais. O dabar parduotuvė-
je net padoraus maudymosi kostiu-
mėlio ar gražaus chalato nėra. Ma-
dų žurnaluose graži žiūrėti ir turis-
ti ar poilsiautojus, o parduotuvėje
siūlo pirkti prieš kelis metus siūtus
drabužius. O apie akinius nuo
saulės, tai ir kalbėti neverta. Nori
nusiipirkti — važiuok į Vilnių..."
Siuvyklų vadovams ji stato nelabai
malonų klausimą: "Draugai lengvo-
sios pramonės darbuotojai, kada pa-
galiau išvysim savos gamybos ir pa-
kankamai dailių rūbų: suknelių, cha-
latų, turistinių rūbų?"

STATYBOS TECHNIKUMAS

Naujai suorganizuotas Plungės sta-
tybos technikumus pradėjo darbą
Oginskio dvaro rūmuose. Čia bus ga-
limi įsigyti pramoninės ir civilinės
statybos, statybinių mašinų ir įre-
nimų techninių specialybes. Vėliau
bus pradėti ruošti ekonomikos, orga-
nizavimo, gelžbetonio konstrukcijų ir
statybinių dailių gamybos specialis-
tai. Numatoma, kad moksleivių skai-
čius sieks apie 900.

BIRSTONAS SUKAKTIS

Birstonas šiemet mini 120 metų su-
kaktį. Gydomaisiais šaltiniais jau
1846 m. susidomėjo gydytojas Ba-
linskis, o 1851 m. į juos dėmėsi at-
kreipė Vilniaus universiteto prof. A.
Abichtas. Purvo vonios buvo pradė-
tos naudoti 1927 m. Pokario metais
kurortas buvo atstatytas ir praple-
stas — veikla "Talpės" ir "Spalio"
dvi didelės sanatorijos, aprūpinusios
diagnostine ir medicinine aparatu-
ra. Jos turi biochemijos, rentgeno, ele-
ktrokardiografijos, funkcinės diag-
nostikos kabinetus. Į Birstoną siunčiami
jaunieji gydytojai, kurių šiuo metu
yra 20, o vidurinių medicinos persona-
la sudaro apie 50 darbuotojų. Ligo-
nių pagarbos yra nusipelnę medic-
inos mokslų kandidatas V. Meška, la-
borantė E. Karčiauskienė, vyr. sesuo
V. Maslauskienė, purvo paruošėjas
— K. Stambrauskas, J. Šimčikas, sa-
nitarė S. Martinova ir kt. Kauno hi-
droelektrinės užtvanka gerokai pra-
plėdė Nemuno vaga ties Birstonu —
teko padaryti pylimą. Iš naujųjų pa-
statų minimi: daugiaaugščių gyvena-
mųjų namai, mokykla, viešbutis, ry-
šių skyrius, autobusų stotis, minera-
linio vandens pilstymo imonė, kuri
per dieną paruošia 35.000 bonkų
skrandį, kepenis ir tulžies pūslę gy-
dančio vandens. Birstone kasmet gy-
dosi apie 9.000 žmonių, kuriems pu-
ro vonios padeda įveikti virškinamo-
jo trakto, sąnarių, stuburo, periferi-
ninių nervų ir ginekologinius susirgi-
mus. Sukakties proga buvo išleisti
jubilejiniai Birstono ženklukai, ke-
ramikos meistrai pagamino suveny-
rinus puodukus mineraliniam vande-
niui. V. Kst.

SUDBURY, Ont.

A.A. ONA KRAUČELIŲNĖ, ki-
lusi nuo Pajevonio iš turtingos ir žy-
mios Alytų giminės, rugpjūčio 28 d.
apūripinta šventais sakramentais, mirė
General ligoninėje, sulaukusi 90
metų amžiaus. Prie jos mirties lovos
būdėjo Jurgis ir Marijona Kraučeliū-
nai, pas kuriuos ji visą laiką gyveno ir
kurį ji buvo nuosirdžiai globojama
bei rūpestingai prižiūrima.

Vėlionė paliko septynis sūnus ir
dvi dukteris. Kiti vaikai jau yra mi-
rę. Jurgis ir Vladas gyvena Sudbury-
je, Alfonsas su Jonu Čikagoje, Bro-
nūs Omahoje. Kiti keturi — du sūnūs
ir dvi ištėkusios dukterys — pasi-
liko Lietuvoje. Buvo išvežti į Sibirą
kaip "būožės", bet du jau yra grįžę.
Vėlionė buvo viena tų mūsų lietuvių
motinų, kurių gyvenimas pagrįstas pa-
malumu, labdara ir gilia gyvenimiš-
ka išmintimi. Prašė, kad jos karstas
būtų kuklus.

GERULSKIS & DOBAT CO.

ROOFING-SIDING-EAVESTROUGHING
Telef. 383-7512 M. I. 63400
1031 Upper Sherman, Hamilton, Ontario.

Visoje Ontario provincijoje dengiame, taisome stogus, namų šonus ir de-
dame nuo stogų vandens nutekėjimo takus. Turime penkiošiolikos metų
praktiką. Taip pat siems reikalus pigesne kaina parduodame medžiag-
as.

Toronto "Gintaras" atlieka programą Kanados Lietuvių Dienoje.

Nuotr. S. Dobkaus

PLANAI ANT PLANŲ, O TVARKOS NĖRA

"Ižvestijose" buvo paskelbtas
Vakarų pasaulio žmogui anek-
dotiški skambas įvykis, kuris
betgi yra sovietinės kasdienybės
reali dalis.

Vienam kolchozui Kaukazo
rajonė prirėkė statybinės me-
džiagos, o jos toje apylinkėje
nebuvo galima gauti. Du kolcho-
zo atstovai nuvažiuojo į Bratsko
elektros jėgainę Sibire, kur van-
dens tvenkiniuose pūva 1 mili-
jonas kubinių metrų rastų. Jie
norėjo už 900.000 rublių nupirkti
100.000 metrų savo staty-
boms, bet jėgainės direktorius
pareiškė, kad jis neturi teisės
parduoti. Kolchozininkai lankė-
si kompartijos vietiniame komi-
tete, miškų ūkio valdyboje, bet ir
ten buvo užgiedota ta pati gies-
mė: planuose rastų pardavimas
nepramatytas.

Jėgainės direktorius apgaile-
stavo: "Jeigu jūs kolchozas bū-
tų arčiau, galėtumėte pasivioti,
nes tie rasta per metus vistic-
supus..."

Jieškodami statybinės medži-
agos, kolchozo atstovai užtikio jė-
gainės darbininkus, kertančius
miško ruožą elektros linijai pra-
vesti. Nudžiugo žmonės, tikėda-
miesi nupirkti nukirstus me-
džius, bet... ir vėl ta pati dai-
na — nukirstuosius medžius pla-
nai išako sudeginti. Pasirodė,
direktiva nr. 263, davusi šį iša-
kymą, medžių deginimui netgi
buvo paskyrusi metinį 250.000
rublių biudžetą. Taip ir grįžo
kolchozininkai it musę kande-
atgal į Kaukazą be statybinės
medžiagos.

"Ižvestijos", išgirdusios kol-
chozininkų skundą, sverdo žai-

bus: "Žmonės turi išmokyti spren-
dimus daryti vietoje. Daugumas
pareigūnų nerodo jokios inicia-
tyvos ir jos laukia iš viršaus.
Niekas neturėtų bijoti, kad jis
už vietoje padarytą protingą
sprendimą gali patekti į kalė-
jimą..."

MAŽIEJI RAKETŲ MEISTRAI

JAV prieš keletą metų buvo
suorganizuota Raketininkų Są-
junga, kuri šiandien turi virš
2.000 narių, pradedant 9 metų
amžiaus vaikais ir baigiant žila-
galviais seniais. Jos uždavinys —
rengti varžybas ir apsaugoti jau-
nuosius raketų meistrus nuo su-
sizedimų. Iki sąjungos suorga-
nizavimo jaunimas raketas ga-
mindavo iš bandymus atlikda-
mo savo jėgomis. Rezultatas buvo
labai liūdnas — iš septynių ban-
dytojų vieną ištikdavo didesnis
ar mažesnis susisidėjimas dėl
sprogtančių vamzdžių ir "varik-
lio" chemikalų junginio iš anks-
to nepramatytų rezultatų.

Isteigtoji sąjunga savo na-
riams įvedė griežtas saugumo
taisykles: mažus variklius gami-
na fabrikai, o pačių raketų lei-
džiama gaminti tik iš medžio ir
popieriaus. Sprogimo atveju ji
nepadaro jokios žalos. Visą rei-
kalingą medžiagą parūpina fabri-
kai už \$1.25. Didensiu raketų kai-
na kyla iki \$15 — jos prieina-
mos kiekvienam entuziastui kiše-
nei pagal turimus išteklius.

Pagalbos ranką jauniems
raketų meistrams ištiesia JAV
karo aviacijos atstovai, suorgani-
zuodami ir praveddami metines
varžybas. Dvylikos colių ilgio ra-
ketos pasiekia 800 pėdų aukštį ir
parasiūtelias nuleidžia žemės
vienos uncijos "instrumentų"
krūvi.

Vienas berniukas šiemet buvo
pagamintas Gemini-Titano minia-
tūrinę kopiją, kuri pareikalavo
300 darbo valandų, kitas — pa-
skyrė 200 darbo valandų trijų
dalių raketai. Kaikurie išradin-
gesni raketų meistrai ir orą jau
šauja ir parasiūtelias žemės su-
sigražina peles ir žiogas.

Padedą nugalėti

Dirbtinių dantų

liuosoms ir baime

Jou nebėra įkyrus nerimo jausmo dėl lėi-
vų judančių dirbtinių dantų. FASTEETH, pa-
gerinti šermaniški (berušiniai) milieliai, uždu-
kinti ant dirbtinių dantų, leidžia jus daug triu-
ciau, taip, kad jausimės daug patogiau. Iš-
venkite nemalonių dantų atsipalaidavusių
ploščių. Reikalaukite FASTEETH kiekvieno-
je cheminių gaminių parduotuvėje.

Pagreitinisite kelionę laiškų
įmesdami juos pašto dėžutėn
dažnai ir tai darbo metu

Pašto informacijas rasite telefonų knygos geltonose puslapiuose.

LIETUVIAI PASAULYJE

J. A. Valstybės

PETRAS JANULAITIS, 79 metų
amžiaus, mirė Čikagoje rugpjūčio
18 d. Palaidotas Šv. Kazimiero kapi-
nėse. Atsisveikinimo kalbas prie ka-
po pasakė adv. R. Skipitis ir S. Šiau-
čiūnas. Vėlonis Lietuvoj ėjo įvairias
augštas pareigas; 1922 m. Anglų-Lie-
tuvų B-vės prekybos skyriaus direk-
torius, 1923 m. vienas iš "Lietuvio"
organizatorių ir ligi 1930 m. preky-
bos skyriaus direktorius. Į Ameriką
atvyko 1949 m. Vėlonis paliko "Dir-
vai" \$1000 ir tiek pat LB Čikagos
apyg. lietuviškoms kultūrinėms insti-
tucijoms.

Italija

ARKIV. ANTONIO SAMORE, ne-
paprastųjų Bažnyčios reikalų sekre-
torius Vatikane, grįžęs iš diplomati-
nių kelionių po P. Ameriką, atvyko
atostogų į Alpes, prie saleziečių va-
sarvietės. Čia, kartu su mons. V.
Mincevičium ir savo seserimi Jolan-
da, yra nuolatinis stovyklų svečias.
Saleziečių stovyklų koplyčioj kelis
kartus laikė pamaldas, o rugšėjo 1
d., dalyvaudamas pietuose, iškėlė iš
kitų gautą 500 dol. — "pirmą auką
naujesiems lietuvių saleziečių na-
mams Romoj". pg

Australija

"MŪSŲ PASTOGEJE" dėsto savo
ispūdžius iš jaunimo kongreso Ra-
mūnės Zinkutė. Jai didelį įspūdį pa-
daręs Amerikos lietuvių nuosirdu-
mas, esą: "... patys žmonės nepa-
prastai draugiški ir nuosirdūs. Iš-
vaizduokit, kad ne mes turėjome
dėkoti mus priglaudusiems šeimini-
kams, bet jie dėkojo, kad buvome jų
svečiai!" Esą kažkurie Amerikos
lietuviai visiškai nepažįsta Australi-

jos. Kiti, girdi, net stebėjosi, kad
mes ir angliškai mokame....

Argentina

MOKYT. ALDONA ČIKŠTAITĖ,
po jaunimo kongreso pasilukusi
S. Amerikoje pagilinti liuanistinių
studijų Fordhamo universitete, pa-
rašė tėvui į Argentiną šitokį laišką:
"Brangus Tėveli, Tavo laiškas man
suteikė daug džiaugsmo. Skaitiau ir
ašaros byrėjo, nes mačiau, kad mane
supranti. Tu man keliog užmokėjai.
Žinau, kad nėra daug tėvų pasaulyje,
kurie dieną ir naktį kaltų medį su
plaktuku vien tik tam, kad jų vaikai
būtų laimingi. Kala ir kala ir kiek-
vienas mūsų yra kaip širdies plaki-
mas. Plakimo atgarsiai man sako:
"Aš esu lietuvaite, aš esu lietuvaite;
Lietuva manęs laukia; tik ten mano
siela bus rami; tik ten galėsiu gy-
venti ir džiaugtis gyvenimu. Ten,
kur seni žmonai dar tvirtai stovi ir
kartoja mūsų istoriją apie praeitį,
vaidilutes ir didvyrius; apie miškus
ir sodus; apie lietuviškas dainas;
lietuvių sielą; apie lietuvius, kurie
išlikę kaip tikri broliai ir sesutės
mums..."

"Tėveli, su manim įvyko kas tai
nepaprasto: jaučiuosi taip, lyg aš bū-
čiau Lietuvoje gimęs ir užaugęs.
Lyg aš priklausčiau tiems lietu-
viams, kurie iš senų senovės kovoja
už Lietuvos laisvę; kad mūsų kalba
amžinai išliktų gyva ir kad mūsų
tauta niekuomet neišnyktų iš pasau-
lio. Lietuviai esame mes gimę, lie-
tuviais turime ir būt... Jaučiu, ži-
nuau, kad lietuviai ir lietuviybė neiš-
nyks Argentinoje per tą laiką, kol
aš gyvensiu. Prižadau, kad turėsi pa-
dėjęją ALOS Taryboje. — Aldona
Čikštaitė." (Jos tėvas Jonas Čikštas
yra Argentinos Lietuvių Tarybos pir-
mininkas). Paruošė Pr. Al.

Čikagos vaizdai ir vargai

EDVARDAS SULAITIS

LENKŲ KRIKŠČIONYBES 1000
metų sukakties minėjimas, įvykęs
Soldiers Field stadione rugpjūčio 28
d., parodė lenkų stiprybę Čikagoje ir
aplamai Amerikoje. Jau vien publikos
skaičius — apie 70.000 (kaikurie lai-
raščiai rašė 100 ar 125 tūkst.) buvo
imponuojantis ir daug ką pasakantis.
Pats minėjimas su trumpomis kalbo-
mis (idomu, kad nekaltėjo joks len-
kų pareigūnas, nesikaitant įžanginio
žodžio, kurį padarė programos prane-
šėjas), tautiniais šokiais, Lenkijos is-
torijos gyvaisiais paveikslais, daino-
mis, giesmėmis ir Mišiomis buvo įva-
rus ir širdį pagauanantis. Įvairių dailių
pranešėjų bei programos aiškintojų
buvo gerai tam reikaliui paruošti ir
pulkiai valdė anglų kalbą.

Šiame minėjime daug kartų buvo
ištartas ir Lietuvos vardas, ypač gy-
vuosiuose paveiksluose iš Lenkijos is-
torijos, kuriuose buvo vaizduojamas
Jogaila ir Vytautas. Šių gyvųjų pa-
vaidžių demonstravimu metu (buvo
vežami ant didžiulių judamų platfor-
mų aplink stadioną) buvo duodama
daug istorinių faktų iš Lenkijos pra-
eities, o taip pat dainų ir giesmių.

Išspūdingos buvo Mišios, kurias at-
našavo Čikagos arkivyskupas John P.
Cody. Jam asistavo apie 50 vyskupų,
prelatų ir kunigų. Asistentų tarpe bu-
vo minimi ir du lietuviai: kun. John
Kuzinkas ir kun. T. Petkus. Komunis-
tinei valdžiai neisleidus Lenkijos kar-
dinolo S. Višinskio, pamaldų metu jo
vardu kalbėjo vysk. L. Rubin, kuris
yra delegatas išėjusios lenkams.

Prieš programą buvo paradas, ku-
riame be lenkų dalyvavo ir kitos tau-
tinių grupės. Nors ir programa buvo
įrašytos ir dvi lietuvių grupės, tačiau
jos parade nepasirodė, matyt, protes-
to ženklą prieš lietuvių miestų įtrau-
kimą į lenkiškuosius ir jų vardų iška-
binimą Santa gatvėje. Kaip pranešė
"Naujienos", dėl šio lenkų elgesio pa-
sitaukė ir minėjimo garbės pirminin-
kas vysk. V. Brizgas, tačiau jo pavar-
dė buvo įrašyta minėjimo programoje
ir jis minėjime dalyvavo. Čikagos ar-
kivyskupijos laikraštis "The New
World", suminėdamas minėjime daly-
vavusius vyskupus, vysk. V. Brizgį įra-
šė pirmuoju, pažymėdamas, kad vysk.
Brizgas yra iš Kauno, Lietuvos, "liv-
ing in exile in Chicago".

Soldiers Field stadione yra tekę
matyti daug įvairių parengimų, tačiau
šis lenkų minėjimas buvo vienas iš
geriausių. Organizacija taip pat buvo
gera. Įvairiose minėjimo komisijose
dirbo net apie 2500 žmonių. Minėji-
mas lenkam kainavo apie \$100.000.
Nežiūrint to, už įėjimą į stadioną
nieko nebuvo įmata: jie pinigų su-
teikė kitais būdais. Taip pat nemoka-
mai buvo dalinamos ir programinės
knygutės gana plačios apimties. Vienas
leidinys, kuris čia pardavinėjamas,
pavadintas "A Thousand Years of
Polish Heritage". Šios knygelės teks-
te ir žemėlapiuose daugelyje vietų mi-
nima Lietuva, tačiau irgi šiek tiek ten-
dencingai, kaip jau lenkam yra įpra-
sta, nors anksčiau jie sau daugiau
"leisdavo".

PLACIAI IŠGARSINTAS negrų žy-
gių į Ciero miestą įvyko rugšėjo 4 d.
Prieš šią eiseną Čikagos didžioji spa-
da tiek daug rašė, o televizija ir radi-
jas kiekvieną dieną rodė ir kalbėjo
apie pasirošimą žygiui, taip kad at-

rodė, jog įvykis dideli dalykai. Buvo
pašaukta net 2.000 valstybinės gvardi-
jos karių ir apie 1.000 policijos iš
įvairių miestelių. Tačiau iš didelio de-
besio buvo mažas lietus: negrų žy-
giuotojų susirinko tik apie 200 (jų
tarpe buvo apie 50 baltųjų) ir pats
žygis praėjo be didesnių nuotykių.
Tik negrams grįžtant į savo rajoną,
baltieji jaunuočiai pradėjo metyti ak-
niminim ir butelius, tad kiti šoks
toks triukšmas, vienas kitas buvo su-
žeistas ir sumitas. Jeigu to nebūtų si-
sitaike, šimtai žurnalistų, fotografų,
televizijos darbuotojų nebūtų turėję
darbo.

Cicero mieste gyvena nemažai lie-
tuvių, kurių daugumas negali supras-
ti — kam tokie žygiai yra daromi ir
kodėl valdžios pareigūnai juos tole-
ruoja, juoda, kad už policijos ir val-
stybinės gvardijos paslaugas reikia
brangiai mokėti. Yra sakoma, kad ne-
rai savo demonstracijomis nori "per-
auklėti" baltuosius, bet kiek iš de-
monstracijos vaizdų teko patirti, bal-
tieji po žygių kaip tik susidaro labiau
negrams priešinga nuotaika.

LIETUVIŲ SPORTO GYVENIME

rugšėjo 3-4 d. buvo nemaža įvykių.
Per Darbo šventės savaitęgią čia buvo
net 3 dišnesnįjį sporto įvykių: Šiaurės
Amerikos liet. žaidinių futbolo pirmė-
nybės, S. Amerikos pabaltiečių futbo-
lo pirmenybės ir S. Amerikos liet. lau-
ko teniso varžybos. Jos visos buvo la-
vrai kuklios, nes futbolą žaidė tik po
dvi komandas, o tenisininkų skaičius
teviršijo vos dešėtką ir tai beveik visi
buvo čikagiečiai ar iš kaimyninio Ci-
cero miesto.

Lietuvių futbolo varžybose susitiko
Čikagos ir Niujorko futbolininkai, ku-
rie vieninteliai dar nepavargo. Kitų
miestų lietuviams futbolininkams nu-
tilius, tik šios komandos dabar kovoja
dėl meistrystės. Kaip ir buvo laukta,
laimejo Čikagos "Lituanika", įveikusi
Niujorko Atletų klubą 3:1. Čikagiečių
naudai įvarčius laimėjo M. Mikalaus-
kas — 2 ir A. Kleinaitis — 1, Niujor-
ko — V. Bagdžiūnas.

Sekancią dieną buvo lietuvių ir lat-
vių rinkinių susitikimas. Lietuvių
rinktinės pagrindą sudarė "Lituanika",
komanda, papildyta keturiais
žaidėjais — S. Zadvydū, K. Budrec-
ku, B. Budraičiu ir G. Klivėka iš
Niujorko. Šis susitikimas buvo gana
įdomus ir permainingas. Pergalę atlie-
ko lietuviams irgi 3:1 pasekme. Pirmą-
me kėlinyje A. Kleinaičio šūviu lie-
tuvai vedė 1:0, bet latviai tuoj išlygino.
Po pertraukos tas pats Kleinaičis pa-
siekė 2:1, o H. Jenigas iš 11 metrų
būdinio pridėjo ir trečią.
Siose pirmenybėse žadėjo dalyvauti
ir estų rinktinė, kuriai turėjo atsto-
vauti torontiečiai, bet jie nepasiro-
dė. Pirmenybių proga įvyko ir kelios
sportininkų programos — pobūvis ir
šokių vakaras. Buvo paminėta ir Čika-
gos futbolo klubo "Lituanikos" 15 me-
tų gyvavimo sukaktis. Dabartinis klubo
pirmininkas yra H. Jenigas, kuris
dar tebežaidžia pirmoje lietuvių futbolo
komandoje. Prieš tai klubui ją vadova-
vė: E. Venglanskas, E. Sulaitis, V.
Namgandas, A. Visockis, P. Ambuta-
vičius, R. Kožėnas, L. Juraitis, J. Ju-
šas. "Lituanikos" futbolininkai nuola-
taus dalyvauja amerikiečių futbolo pir-
mybėse ir lietuviams daro neblogą
propagandą.

"Varpo" choras su dirigentais ir solistais priima publikos ovacijas po išpildytos Br. Budriūno kantatos "Tėviškės namai". Iš kairės: sol. V. Verikaitis, akompaniatorė D. Skrinaitė, kantatos kompozitorius Br. Budriūnas, pats jį dirigavęs, sol. J. Liustikaitė ir "Varpo" dirigentas St. Gailevičius.

ŽMOGAUS GALIMYBĖS

Baigiasi greitų pakitimų laikotarpis

Per du pastaruosius dešimtmečius pakitimai vyko daug greičiau nei bet kada anksčiau. Lėktuvai pralenkė garso greitį, bombų naikinoji galia tapo neįtikėtina, didelis žmogus iškilo į orbitą, o čia, žemėje, susikūrė daugybė naujų valstybių, televizija paplito visur.

Daugelis mokslininkų pranašavo ir tebepranašauja, kaip gyvenimas atrodys už dešimtį ar dvidešimt metų, bet nūdien jau atsiranda ir tokių, kurių pranašystės siekia 100 ar netgi 500 metų pirmyn.

Apžvelgdami mūsų laikus pasiektus technologinius laimėjimus, mokslininkai prieina išvados, kad žmogui, pralenkus garso greitį ir pasiekus šviesos greitį, nebėsa toliau kur beiti. Pvz., paimekime pirmąjį pokarinį ir dabartinį kompiuterį. Pastarasis jau pasiekė šviesos greitį.

Tikimasi, kad kompiuterio įkinkymas ir robotų sudarys socialinį perversmą. Reikalus suksis ne apie 30 ar 10 valandų darbo savaitę, bet kad iš viso žmogui nebereikės dirbti. Tačiau tada kils kita problema: kaip suderinti ūkinį paskirstymą ir savigarbą, laisvalaikį ir nuobodulį per 138 ar 158 valandas, kai žmogus nebėdės?

Toliau: kai žmogus gali per porą sekundžių pasiūti savo žodį ar garą į visas pasaulio šalis, ar kur tik panori, ką daugiau jis toje srityje begali padaryti? Nebent išplėsti susisiekimą tinkla. Lygiai panašiai mes artėjame ir prie kelionių greičio ribos. Prieš šimtą metų žmogus keliaudavo arklio greičiu. Atsiradus garvežui, tas greitis pasuko iki 60–70 mylių į valandą. Šiandien milijonai žmonių keliauja sprausminiais lėktuvais 600 mylių į valandą greičiu. Jau projektuojami greitesni už garą lėktuvai, skrendą 2000 mylių greičiu, ir yra bandomi raketiniai lėktuvai, kurie sieks 4000 m. greitį. Pasiekęs 100 mylių greitį, žmogus paliko žemės susisiekimą ir iškilo į orą. Pasiekęs 17.000 m. greitį, atsiduria orbitoje. Šiandien žmogus gali apkeičti pasaulį per vieną dieną. Ar beturi prasmę tą laiką sutrumpinti iki kelių valandų? Vargu.

Nūdien žmogus karštingai rūšiuoja keliones ir mėnulį. Tos jo pastangos, mėginimai ir įsiekojimai gali užtrukti ilgai, tačiau mėnulis jau nufotografuotas iš labai arti, ir smulkūs duomenys yra gauti iš Veneros. Raketos jau pasiekė reikalingą greitį saulės sistemos tyrimams, ir tolimesni patobulinimai nelabai begalės sutrumpinti tų kelionių laiką.

Grįžkime prie žemės pažinimo. Jau žmogus įkopė į augščiau kalnus ir nusileido į giliausias vandenyno prarajas. Jis gyvena ant plūdurojančios salos Šiaurės Afrikos ir ištisus metus Pietų Afrikos, naudodamasis tekančiu vandeniu ir vonia. Dar daug kas lieka padaryti, ypač van-

denynų tyrimo srityje ir įsiskverbus į žemės vidurius, tačiau viena aišku, kad visos žemės paviršius tapo žmogui prieinamas. Čia jau nebėra kur toliau beiti.

Dabar pažiūrėkime, ko atsiekti ir laimėti gyvenybės ir mirties srityse. Čia irgi, mokslininkų teigimu, esanti pasiekta riba. Atominės bombos nuo 20.000 tonų griauamos jėgos 1940 m., dabar pasiekė 20 milijonų tonų, o pati didžiausia vandenilio bomba įgavo 100 mil. tonų, taip kad gali nušluti visą žemės gyvybę. Šios didžiulios, manoma, esančios perdidelės žemės paviršiaus naikinamoms. Prieš suniokiojimą labiau tinka mažesnės. Tad neatrodo, kad ateityje būtų gaminamos dar didesnės bombos, nes jos nereikalingos.

Galiausiai pažvelkime į kitą gyvenybės ir mirties problemą: gyvenotojų problemą. Mes matome, kad mūsų laikai yra atsidūrę pereina moje krizėje. Sakoma, kad paleolito laikų žmonės padvigubėdavo per 30.000 metų. Šiandien pasaulio gyventojai padvigubėja per 30–40 metų, taigi tūkstantį kartų greičiau. Toks staigus augimas negali ilgai tęstis. Šiuo metu pasaulio gyventojų priskaitoma virš trijų milijonų. Apie 2000 metus ju bus jau šeši milijonai. Apie 2040 m. — 12 bil., 2080 m. — 25 bil., apie 2120 m. — 50 milijonų. Taigi 20 kartų daugiau nei dabar, ir pasieks apskaičiuojama žemės pajėgumo ribą išmaitinti toki žmonių skaičių, netgi badmiriavimo lygį. Kaip žinome, nedavalgymas kankina žmoniją jau ir dabar, nes gyventojų prieaugis daugiau nei spėjama jiems pagaminti maisto. Šiai problemai išspręsti žmonija turi rasti kokią būdą, priimtina visoms tautoms ir religijoms, ko galima laukti jau netolimoje ateityje.

Prof. J. R. Platt'o manymu, mūsų laukia daug nuostabių atsiekimų, ypač biologijos srityje, tačiau jie negalės žymiai pakeisti pasaulio visuomenės po XIX ir XX šimt. pasiektų laimėjimų ir pakitimų. Dabartiniai technologiniai pakitimai atitinkamai paveikė ūkinę, socialinę ir tarptautinę struktūrą. To pasekoje žmonija greit keičiasi ir keisis. Gyvenimas vyks ir toliau, bet bus skirtingas, dalinai dėl šeimyninio, geresnio susisiekimą ir mokslo pažangos poveikio. Mes stovime ant kitokio gyvenimo slenksio.

Ateityje, manoma, būsią mažiau vaikų. Ilgus šimtmečius jų visad būdavo daugiau. Daugelyje šalių pusę gyventojų sudarydavo vaikai iki 15 metų. Šiuo metu Amerikoje pusę gyventojų sudaro jaunuoliai iki 20 metų. Ateityje, tikimasi, žmonių sulaukusiu 40 ar 60 m. bus tiek, kiek yra dešimtmečių. Tai atrodo keista, bet jei-kuo pagyvenę žmonės bus jauni dvasia, jie galės naudingai panaudoti savo sugebėjimus bei patirtį ir geriau išauklėti vaikus nei ligi šiol. Tada mokslui ir auklėji-

mui galės atsidėti beveik visi.

Prof. J. Platt'o manymu, kaip žmogus savo žinojimą panaudodavo įvairiems pagerinimams, jis galės jį panaudoti ir savo kūno patobulinimui ne kaip dabar — operacijų keliu — bet visus negyvenamus ligas išjungdamas iš paveldimų genų. Mūsų akys ir ausys, lygiai kaip ir širdys, senatvėje nebepajėgia tarnauti. Kodėl jų nepagerinti biologiniu būdu, užuot griebusis operacijų, kai jos nebedirba?

Taip, kaip žmogus pertvarkė augalų ir gyvulių organizmą, panašiai galės pertvarkyti ir žmogaus kūną, paskatindamas pilnutinį protoplazmos ir smegenų pajėgumą. Tada žmogus išsivaduos iš pripuolamų atsitiktinumų, kurie sukelia jo ligas. Tada ateis laikas, kada žmogus galės planuoti, ką jis nori, kuo nori būti. Laikas, kada atsitiktinumą ir palinkimą galiausiai jis galės pakeisti sąmoningom žmogiškom vertybėm ir apsisprendimais.

Nors klasės perpildytos, trūksta mokytojų ir nėra tokių gerų mokslo priemonių, kaip viešosiose JAV mokyklose, katalikiškų mokyklų mokiniai yra labiau pažangūs moksle, negu viešosiose mokyklose besimokantieji. Tokių išvadų prieina autoriai ka tik išleistoje išsamiųjų studijų apie kat. parapijinių mokyklų sistemą JAV. Studija buvo pradėta 1962 m. Dabar ją išleido Notre Dame universiteto "Catholic Schools in Action".

Išsami dokumentacija

Atsakymai į studijos klausimus buvo gauti iš 92% amerikiečių kat. pr. mokyklų ir iš 84% gimnazijų. Studija buvo rušiama 4 metus. Ją finansavo Carnegie korporacija, davusi \$350.000; organizavo Reginald A. Neuwien, buv. Stamford, Conn., viešųjų mokyklų superintendentas.

Kat. mokyklų pažangumo įrodymai buvo surinkti iš 192 pr. mokyklų apklausių mokinių, kurie buvo egzaminuojami iš pa-

grindinių dalykų, kaip skaitymas ir aritmetika. Mokiniai, išskyrus dėl neįsiskaitant priežasčių antrąjį skyrį, gavo daug geresnius pažymius už bendrą amerikiečių mokinių vidurkį. Kaip grupę, panašius rezultatus atsiėkė ir 41-nos kat. gimnazijos vyr. klasių mokiniai anglų kalbos, matematikos, socialiniuose ir gamtos moksluose, pralenkdami tautinį vidurkį.

Inteligencijos vidurkis

Augtesnį išsilavinimą katalikai mokiniai įrodė ir vad. inteligencijos rodikliu (IQ) tyrimuose. 26.000 katalikų pr. mokyklų mokinių vidurkis siekė 109, o normalus gyventojų lygio vidurkis esė 100. Taip pat įrodyta, kad kat. mokyklos daro mokinių at-ranką, nežiūrint fakto, kad per 17 metų mokyklinio amžiaus vaikų skaičius padidėjo 129%, nors mažiau nei pusė katalikų vaikų lanko parapijines mokyklas. Kat. mokyklos mažiau teikia galimybių praktinėms profesijoms, todėl ir patraukia jaunimą, labiau

tinkantį akademinėm studijom. Kat. mokinių pažanga tikrai išpušingą, palyginus su sąlygomis, kuriose dirba mokyklos, neturėdamos pakankamai patalpų ir mokytojų priemonių.

Maždaug 47% seselių vienuolių, dėsantių gimnazijose, turi magistrių laipsnius, bet tik ketvirtadalis pr. mokyklų mokytojų (moterų) studijavo daugiau negu metus kolegijoje. Katalikų mokyklų mokytojos nėra pakankamai apmokamos — jų metinio atlyginimo vidurkis siekia \$3.250. Mokytojai pripažįsta, kad jie yra traktuojami kaip antros klasės piliečiai.

Katalikų pradžios mokyklose vienam mokytojui tenka 40 mokinių, o pirmuose trijuose skyriuose — net 50. Trūksta gerų mokslo priemonių; 63% pr. mokyklų neturi pagrindinių įrengimų, kaip parengimų salė, gimnastikos, meno ar muzikos kambarys.

Katalikybė praktikoje Didelė kat. tėvų dauguma aiškiai pasisako, kad pagrindinis aktinas leisti vaikus į parapijines mokyklas yra religinis ir moralinis auklėjimas. Panašius religinių nusistatymų tyrimas kat. pr. mokyklas baigusiu tarpe buvo pravesęs Čikagos National Opinion Research Center. Kaip praneša minėtasis Notre Dame un-tas, katalikiškasis auklėjimas šiuo atžvilgiu yra mažiau sėkmingas. Nors kat. moksleiviai aplamai turi gerą bažnytinės teisės supratimą, bet dažnai praktikoje jie nesieigia pagal krikščioniškąjį mokymą. Pusė kat. mokyklas baigusių berniukų prisipažino, kad jiems būtų nesmagu sėdėti šalia kitos rasės mokinio. Daugumai atrodė priimtinas šis pareiškimas: "Žydai mums yra svetimai, skirtingi ir sunku patirti, ką jie galvoja ar planuoja." Studija daro šia pastabą: "Katalikiškoms mokykloms yra būtina sąžinės sąskaita, kiek tai liečia antisemitizmą."

Studija nurodo, kad JAV katalikų pr. mokykloms 1968 m. reikės 30.000 naujų mokytojų. Naujų mokyklų statyba bei įrengimai atsieis \$720 mil. Notre Dame un-to prez. kun. T. Hesburgh reiškia viltį, kad JAV katalikai vienaip ar kitaip išpildys laiko reikalavimus, nes ir tėvai, ir mokiniai rodo pasitenkinimą katalikiškomis mokyklomis.

Paruošė St. D.

Praėjusioje dainų šventėje Čikagoj dirigento garbės lozdele įteikė muz. Al. Aleksis naujai garbės dirigentei A. Stephens-Stapanavičienei. Nuotr. J. Juknevičius

Atsiūsta paminėti

Anthony D. Yuknis, THADDEUS KOSCIUSZKO, The champion of Freedom, 16 psl. brošiūrėlė anglų kalba apie Tada Kosciuską. Išleido J. K. Tautmyla 1966 m.

Lietuvių Religinis Kongresas Washington, D.C., 1966 m. Programa bei informacijos. Piešiniai P. Jurkaus. Mitteilungen aus baltischem Leben, nr. 2(54), Juni 1966. Leidėjas: Baltische Gesellschaft in Deutschland, 8 Muenchen 15, Lesingstrasse, W. Germany.

Lietuviai Amerikos Vakaruose, nr. 9, 1966 m. rugsėjis. Redaguoja kolektyvas, leidžia Ant. Skirius, 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, Calif. 90028, USA.

Kanados Lietuvių 12-toji Diena. Toronto, 1966 Jaunimo Metais, rugsėjo 3 ir 4 dienomis. KLB Toronto apylinkės valdybos leidinis, 52 psl. Medžiagą surinko ir paruošė: L. Sveždaite, kun. J. Staškevičius ir St. Vaštokas. Rinko Spaudos Bendrovė "Žiburiai".

Siluvos Sv. Marijos koplyčios dedikacija. Lietuvių religinis kongresas rugsėjo 3–5, 1966. Pašventinimo iškilnių progai paruoštas leidinis su spalvotomis iliustracijomis.

MARIJA AUKŠTAITE

TIESA

Ostijų baltume — atspindį veidai visų nekaltųjų.

Nekaltasis dėl užkrautos naštos nors ir palūs, bet Viešpaties delnas pakels jo smarką nemirtingam šypseniui.

Tiesa vaikščiojo vargo drabužiuose po istorijos laukus, bet jos laukia didvyrio šarvai Paskutinio Teismo dieną.

Tiesos švyturiais alsuoja altorių Ostijos, klaukyklų sakramantai, ir atgaliojančių varžtai.

Jei tave kas nuskriaudė, skubėk į Tiesos pavėsį ir susikaupęs giliai kontepliuok, nes tavo teisybės kielikas pavirto auksiniu, ir susijungę su Alynų darželio Dieviškąja Taurė.

Tiesa kasdien žiūri ir mus Kūrėjo akimis klausdama, ar mes kuriamė tiesą.

Kas žažoja Tiesą, tas stačiai kerta kardu į savo paties sąžinę.

Milijonai žmonių turi namus, piliis, lūšnas ir rūmus, bet Tiesa prašosi tik mažos — žmogaus širdies kėtelės.

Is teisųjų žiūri Tiesos akys, bet jos labai ašarotos.

Tiesa šaukiasi per visų nekaltai kaltinamųjų lūpas, per tortūrų žaizdas ir pavergtųjų tautų sunkią barikadą.

Vargšė mano Tauta, Tavo gysos prapjautos, Tavo akys nuo tortūrų ašarom išplautos, kad per Tavo šventas aukas — Teisybė prarėgėtų.

Katalikų mokyklų mokiniai pažangesni

Nors klasės perpildytos, trūksta mokytojų ir nėra tokių gerų mokslo priemonių, kaip viešosiose JAV mokyklose, katalikiškų mokyklų mokiniai yra labiau pažangūs moksle, negu viešosiose mokyklose besimokantieji. Tokių išvadų prieina autoriai ka tik išleistoje išsamiųjų studijų apie kat. parapijinių mokyklų sistemą JAV. Studija buvo pradėta 1962 m. Dabar ją išleido Notre Dame universiteto "Catholic Schools in Action".

Išsami dokumentacija

Atsakymai į studijos klausimus buvo gauti iš 92% amerikiečių kat. pr. mokyklų ir iš 84% gimnazijų. Studija buvo rušiama 4 metus. Ją finansavo Carnegie korporacija, davusi \$350.000; organizavo Reginald A. Neuwien, buv. Stamford, Conn., viešųjų mokyklų superintendentas.

Kat. mokyklų pažangumo įrodymai buvo surinkti iš 192 pr. mokyklų apklausių mokinių, kurie buvo egzaminuojami iš pa-

grindinių dalykų, kaip skaitymas ir aritmetika. Mokiniai, išskyrus dėl neįsiskaitant priežasčių antrąjį skyrį, gavo daug geresnius pažymius už bendrą amerikiečių mokinių vidurkį. Kaip grupę, panašius rezultatus atsiėkė ir 41-nos kat. gimnazijos vyr. klasių mokiniai anglų kalbos, matematikos, socialiniuose ir gamtos moksluose, pralenkdami tautinį vidurkį.

Inteligencijos vidurkis

Augtesnį išsilavinimą katalikai mokiniai įrodė ir vad. inteligencijos rodikliu (IQ) tyrimuose. 26.000 katalikų pr. mokyklų mokinių vidurkis siekė 109, o normalus gyventojų lygio vidurkis esė 100. Taip pat įrodyta, kad kat. mokyklos daro mokinių at-ranką, nežiūrint fakto, kad per 17 metų mokyklinio amžiaus vaikų skaičius padidėjo 129%, nors mažiau nei pusė katalikų vaikų lanko parapijines mokyklas. Kat. mokyklos mažiau teikia galimybių praktinėms profesijoms, todėl ir patraukia jaunimą, labiau

tinkantį akademinėm studijom. Kat. mokinių pažanga tikrai išpušingą, palyginus su sąlygomis, kuriose dirba mokyklos, neturėdamos pakankamai patalpų ir mokytojų priemonių.

Maždaug 47% seselių vienuolių, dėsantių gimnazijose, turi magistrių laipsnius, bet tik ketvirtadalis pr. mokyklų mokytojų (moterų) studijavo daugiau negu metus kolegijoje. Katalikų mokyklų mokytojos nėra pakankamai apmokamos — jų metinio atlyginimo vidurkis siekia \$3.250. Mokytojai pripažįsta, kad jie yra traktuojami kaip antros klasės piliečiai.

Katalikų pradžios mokyklose vienam mokytojui tenka 40 mokinių, o pirmuose trijuose skyriuose — net 50. Trūksta gerų mokslo priemonių; 63% pr. mokyklų neturi pagrindinių įrengimų, kaip parengimų salė, gimnastikos, meno ar muzikos kambarys.

Katalikybė praktikoje Didelė kat. tėvų dauguma aiškiai pasisako, kad pagrindinis aktinas leisti vaikus į parapijines mokyklas yra religinis ir moralinis auklėjimas. Panašius religinių nusistatymų tyrimas kat. pr. mokyklas baigusiu tarpe buvo pravesęs Čikagos National Opinion Research Center. Kaip praneša minėtasis Notre Dame un-tas, katalikiškasis auklėjimas šiuo atžvilgiu yra mažiau sėkmingas. Nors kat. moksleiviai aplamai turi gerą bažnytinės teisės supratimą, bet dažnai praktikoje jie nesieigia pagal krikščioniškąjį mokymą. Pusė kat. mokyklas baigusių berniukų prisipažino, kad jiems būtų nesmagu sėdėti šalia kitos rasės mokinio. Daugumai atrodė priimtinas šis pareiškimas: "Žydai mums yra svetimai, skirtingi ir sunku patirti, ką jie galvoja ar planuoja." Studija daro šia pastabą: "Katalikiškoms mokykloms yra būtina sąžinės sąskaita, kiek tai liečia antisemitizmą."

Studija nurodo, kad JAV katalikų pr. mokykloms 1968 m. reikės 30.000 naujų mokytojų. Naujų mokyklų statyba bei įrengimai atsieis \$720 mil. Notre Dame un-to prez. kun. T. Hesburgh reiškia viltį, kad JAV katalikai vienaip ar kitaip išpildys laiko reikalavimus, nes ir tėvai, ir mokiniai rodo pasitenkinimą katalikiškomis mokyklomis.

Paruošė St. D.

Praėjusioje dainų šventėje Čikagoj dirigento garbės lozdele įteikė muz. Al. Aleksis naujai garbės dirigentei A. Stephens-Stapanavičienei. Nuotr. J. Juknevičius

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

PROF. A. RAMŪNAS-PAPLAUS-

KAS, neseniai išleisdamas veikalą prancūzų kalba "Romas ir Maskvos dialogai", yra paruošęs knygą lietuvių kalba "Is sutemų į aušrą". Joje autorius yra sutelkęs savo mintijimą prozinė ir poetinė forma. Knyga yra atiduota rinkti "Žiburių" spaustuvei Toronto.

ALES RŪTOS knyga "Žemės šauksmas — už ką?" jau surinkta "Žiburių" spaustuveje Toronto ir numatoma netrukus pradėti jos spausdinimą. Aplanką nupiešė dail. J. Pauks-tienė.

G. VELICKOS MUZ. VEIKALA "Nemunas žydi" su simfoniniu orkestru lapkričio 5 d. "Dainavos" ansambliu status Niujorke, o lapkričio 19 d. — Klevelande.

PREL. M. KRUPAVICIUS Pasaulio Liet. Archyvu padovanavo "Lietuvių Rašomosios Kalbos Žodyno" iki tol išleistuosius 42 sąsiuvinčius ir apmoka penumetą už naujai išleidžiamus. Sis veikalas leidžiamas Vokietijoje.

SESTOJI VINCO KREVES LITERATŪRINĖ PREMIA \$500 dol. paskirta Kostui Ostrauskui už dramų knygą "Žaliojo lankelė". Premija yra skiriama Lietuvių Akademino Samborio Montrealyje ir iki šiol ją yra gavę šie mūsų rašytojai: J. Aistis, J. Mekas, M. Katiliškis, V. Ramonas, A. Mackus. Seštąja Vinco Krevės literatūrinė premija pirmą kartą išieivijos istorijoje (neskaitant konkursinių laimėjimų) atžymima dramos kritika. Vertintojų komisiją sudarė: pirm. — dr. H. Nagys, sekr. — dr. I. Gražytė, nariai: V. A. Jonynas, K. Barteska ir R. Keturka. Komisija, laikydamasi premijos skyrimo nuostatų, nesvarstė jau premijuotų knygų, visos kūrybos rinkinių rastių bei pomitinių veikalų. Premija paskirta šį kartą už trejų — 1963, 1964 ir 1965 metų laikotarpį. Premijos įteikimo iškilnės ir vakaras įvyks 1966 m. rugsėjo 24 d. Montrealyje, dalyvausiant Bostono vyrų sekstetu.

NAUJAI STEIGIAMAMJ Latrobe (Australijoje, Vic.) universitetui norima įvesti lietuvių kalbos kursą. Dar nežinoma, ar susidarys reikiamas skaičius klausytojų. Dalykas, atrodo, įmanomas, nes pvz. Adelaidėje jau keičiami metai veikia latvių kalbos katedra.

DAIL. T. VALIUS kuria vinjetas "Krikščionių gyvenime" knygų serijos leidiniams.

DAINAVOS ANSAMBLIS 1968 m., Lietuvos nepriklausomybės 50 m. sukakties proga, duos religinį koncertą. I programą įtraukiami ankstyviausių ir dabartinių lietuvių kompozitorių kūriniai. Repertuaras jau baigiamas ruošti. Repeticijos prasidės rudenį, grįžus iš Vasingtono Siluvos Marijos paminklinės koplyčios pašventinimo iškilnių.

ALEKSANDRI R. RUZANCOVUI, įvyminiam lietuvių bibliografui, Lietuvių Bibliografijos Tarnybos vedėjui ir "Knygų Lentynos" redaktoriui mirus, JAV Lietuvių Bendruomenės Kultūros Fondo valdyba naujoju LBT vedėju "pakvietė" dr. Zenoną Aškolį. Dabartinis istaigos adresas: Lietuvių Bibliografijos Tarnyba, 1347 So., 48th Court, Cicero, ILL. 60650, USA.

LENKŲ KRATOTYROS DRAUGIA JA leidžia 19-tojo amžiaus etnografo ir tautosakininko Oskaro Kolbergo (1814—1890) raštus ir jo rankraštines medžiagos rinkinius. Siemiet išėjo 53-čiasis Kolbergo darbų tomas, vardu "Lietuva" (LITWA, Wrocław — Poznan, 1966, 560 psl.), skirtas Kolbergo surinktai lituanistinei medžiagai. Medžiaga dokumentuota, yra išsamių paaiškinimų. Įvadas parašytas V. Armono.

KUN. DR. V. GIDŽIŪNAS, istorikas ir "Varpelio" redaktorius, pakviestas į Jono Duns Skoto Kongresą Oxforde, Anglijoje, skaityti paskaitą tema — "Skotizmas ir skotistai Lietuvoje". Jis Europon išvyko rugsėjo 10 d. ir ten užtruks visa mėnesį; grįš spalio 8 d.

"AKECIOS" — tokiu pavadinimu Bruklne, N.Y., leidžiamas humor, satyros, sarkazmo ir ironijos laikraštis. Sis metų 1-masis (is eilės jau šeštasis) to laikraščio numeris pasiekė skaitytojus. Žada isieiti keturis kartus per metus. Siemietinis numeris jau knygeles formato, žymiai platesnės apimties, negu ligi šiol isleistieji numeriai. Leidinyje apstu iliustracijų. Numerio kaina — 50 ct. Adresas: "Akēcios", 122 Wyckoff Ave., Brooklyn, N.Y. 11237, USA.

DAILININKAI Č. JANUSAS, V. K. JONYNAS, V. IGNAS, V. KASIULIS IR J. RUTENIS padovanavo po vieną savo kūrinių Lietuvių Atletų Klubui Niujorke, norėdami paremti mūsų sportuojantį jaunimą.

DR. VYT. VARDYS, Wisconsin universiteto profesorius, gavęs American Council of Learned Societies stipendiją, išvyko metams į Vokietiją, kur rinks medžiagą mokslo veikalui "Kurių tautybių politika po Stalino". Profesorius išvyko su šeima ir apsigyveno Miunchene. Medžiagos tikisi rasti įvairiuose amerikiečių ir įvairių tautų archyvuose. Vokietijoje dr. V. Vardys yra studijavęs Tuebingeno un-te.

DAIL. A. VALESKA sukūrė Sv. Kazimiero stebuklo piešinį mozaikai Sv. Marijos Gimimo bažnyčioje Marquette Parke. Mozaiką atliko A. Valeskos meno studijos bendradarbiai. Pr. Al.

OKUPUOTOJ LIETUVOJ

"MELODIJA", V. Masonio vadovaujamas Šiaulių miesto kultūros namų estradinis jaunimo ansamblis, gastroliavo Kovelyje, Llive, Strijuje, Svaliove, Mukaciove, Užgorode ir Slonime. Gausiausia žiūrovų būrį sutraukė Lviso parke surengtas koncertas — 5.000. Gastrolių užbaigiamasis koncertas įvyko Vilniaus filharmonijos salėje.

VILNIAUS FILHARMONIJOS simfoninis orkestras pradėjo koncertų seriją Lietuvos miestuose ir miesteliuose. Programoje — ištraukos J. Gruodžio baleto "Jūratė ir Kastytis", fragmentai D. Sostakovičiaus muzikos kino filmui "Gylis", P. Čaikovskio uvertiūrą-fantaziją "Romeo ir Džiuljeta" bei kiti kūriniai. Išvyka užtruks dvi savaites, orkestrui diriguoja M. Dvarionaitis ir J. Domarkas.

M. K. CIURLIONIO muzėjus namelyje Druskininkuose šią vasarą koncertavo keletas gausiausių jaunosios kartos pianistų: Aldona Radvilaitė, Aldona Dvarionaitė, M. K. Ciurlionio var-dovų pianistų konkurso laureatai — Augustinas Maceina ir Raimondas Kontimas. Koncertų organizatorius — Vilniaus filharmonija.

KURORTOLOGŲ MOKSLINĖ DRAUGIA buvo įsteigta Birštono 120 m. sukakties jubiliejinėje konferencijoje. Ji jungs visus kurortuose dirbančius Lietuvos gydytojus ir fizioterapi-nikus. Naujoji draugija taip pat žada padėti sveikatos apsaugos organizacijoms spręsti visus sanatorinio gydymo uždavinius, koordinuoti kurortologų darbą, rūpintis naujų šios rūšies specialistų ruošimu. Numatoma leisti kurortologų mokslinių darbų rinkinius, organizuoti konferencijas.

GRAFIKAS JUOZAS GALKUS tarp-tautinėje plakaty parodoje Varšuvoje už plakata "Pirčiups, 1944. VI. 3" gavo vadinamosios antihitlerinės kovos paminklo apsaugos tarybos piniginę premiją ir diplomą. Plakato juodame fone matyti skausmo iškreiptas veidas, raudona liepsna ir užrašas — "Lankykite fašistinio teroro vietas!" J. Galkus yra vienas darbdarbių plakatistų Lietuvoje. Jis yra sukūręs apie 130 plakatų, kurių 90 jau iš-leisti.

SEMINARAS GARSINIŲ SIGNALŲ atpažinimo klausimams aptarti buvo suorganizuotas Trakuose. Jo uždavinys — sukurti mašiną, kurios skaitytų raštą, brėžinius ir vykdytų žmogaus balso įsakymus. Seminare dalyva-vė mokslininkai iš visos Sov. Sąjungos. Buvo aptarta: garsinių signalų atpažinimo problema, akustinės kalbos sudarymo teorija, klausos fiziologija, kalbos signalų aprašymo metodai, statistinės teorijos taikymas garsų atpažinimo uždaviniams, automatiniai įrengimai kalbos atpažinimui ir eilė kitų su "kalbančiomis" mašinomis susijusių klausimų. Lietuvoje šias problemas nagrinėja Mokslių Akademijos fizikos ir matematikos institute įsteigtas specialus skyrius garsinių signalų atpažinimui. Vienas didžiausių šios srities entuziastų yra Laimutis Telksnys.

MELIORATORIŲ PASITARIMAS nusa-sintų žemių kultūrinimo klausimais įvyko Kaune. Jame dalyvavo Lietuvos, Estijos, Latvijos, Gudijos melioravimo mokslo tyrimo ir vandens ūkio projektavimo institutų iškiliausieji specialistai. Svečių tarpe buvo Leningrado, Karaliaučiaus ir Maskvos atstovai. Pranešimus padarė: žemės ūkio mokslų kandidatas J. Ceičys, L. Zeli-onka, A. Sakalauskas, latvis J. Zarin-cė, gūdai — P. Lapčiukas ir L. Stiepinkis, estas K. Kuningas. Pasitarimo dalyvia

SPORTAS

Atkelta iš 6-to psl.

Medžioklinio šautuvo varžybas grupiniam šaudyme laimėjo Hamiltono klubas „Giedraitis“ su 396 taškais iš 500 galimų. „Giedraitis“ šiuo metu augštai stovi medžioklinio šautuvo lėkščių šaudyme. Jam teko dr. A. Salkaus pereinamoji taurė. Nepertoli atsiliko ir Toronto „Tauras“ su 375 taškais. Jis būtų galėjęs pasirodyti geriau, jei klubo nariai būtų daugiau kreipę dėmesio į priešvaržybines treniruotes ir komandos sudarymą.

Individualinėse varžybose I v. laimėjo Vl. Sasnauskas, II — V. Slizys (abu Hamiltono „Giedraitis“), III — Z. Zaleckis (Toronto „Tauras“). Toronto šaulių Pūvio kuopa medžioklinio šautuvo šaudyme pasirodė silpnai. Šaudymo varžybose buvo užsimoję dalyvauti ir Worcester Mass. šaudytojai, bet dėl didelio atstumo ir kitų priežasčių į šaudymą neatvyko.

SALFAS Sąjungos pirmasis golfo turnyras gerai pavyko. Rugsėjo 4 sek. medieninis sutraukė net 51 golfininką. Jų tarpe dalyvavo 7 jaunieji (4 hamiltoniečiai), 3 Čikagos atstovai ir vienas montrealietis. Vyresniųjų grupėje susiskirstyta sekančiai: V. Astrauskas 78 smūgiai, V. Ubeikis 81, B. Pilkauskas, P. Stauskas ir A. Elžinas 87, R. Strimaitis 90, V. Siminkevičius 92, E. Astrauskas (meisterio sūnus) 93, S. Salkauskis, V. A. Balsys, V. Dargis (Montrealis) 96, V. Petratis, R. Juozaitis 97, A. Zutauskas, S. Kondrotas, A. Supronas 98, A. Banelis, A. Simanavičius, M. Ignatavičius 99 ir K. Biskis (Čikaga) 100.

Jaunių laimėtoju tapo puikiai žaidžiantis hamiltonietis Panavas su 88 taškais. Toliau sekė Gutauskas su 95 ir S. Ignatavičius su 106 taškais. Už toliausią nuosūdą pirmą sviedinį dovana laimėjo R. Juozaitis, o už tiksliausią sviedinį ant paskutinės žolios — A. Elžinas.

Varžybos užbaigtos vaizėmis, kurių metu laimėtojų įteikta KLB Toronto apylinkės taurė.

Kanados Lietuvių 12-tosios Dienos metu vykusiu SALFAS-gos metinių žaidynių, golfo ir šaudymo pirmenybių laimėtojų buvo įteiktas labai vertingos pereinamosios dovanos. Šios šventės proga dr. A. Valadka paaugko \$25 SALFAS-gos žurnalo „SPORTAS“ leidimo reikalus. Centro valdyba reikią nuosūdą padėk.

SPORTAS VISUR

Kaikurių Sov. Sąjungos moterų atsiekiamai lengvojo atletiko yra tikrai „nemoteriški“. To priežastis yra buvo Europos lengvosios atletikos s-gos nutarimas patikrinti visų moterų dalyvių sveikatą. Tuoj pat Sov. Sąj. ir pirmenybes nešleido seserų Irenos ir Tamaros Pres, Ščelkanovos, o rumunai — garsios Jolandos Balas, Tiesas, rusų spauda nurodė, kad sunkiai serga Irenos ir Tamaros motina, o Ščelkanova yra susižeidusi. Rumunai nenurėdė jokių pasaulio meistrės Jolandos nedalyvavimo priežasčių.

— Londone geras pasekmes parodė lenkai: veteranas J. Sidlo įietį nuometė 81,10 m. o Smitas triušiole patsiekė 16,19 m.

— Lengvosios atletikos pasekmės: Goetborge Švedija nugalėjo Norvegiją 122:90, o austrės šveicars 71:34.

K. B.

AUSROS ŽINIOS

RUGSEJO 10 D. IVYKUSIOSE S. AMERIKOS LIETUVIŲ IR PABALTIECŲ LENGVOSIOS ATLETIKOS JAUNUČIŲ PIRMENYBES DAILYVAU REKORDINIS SPORTININKU SKAICIUS — 113. Pabaltiečių pirmenybes laimėjo lietuviai, išsikovoję 29 I-sias, 33 II-sias ir 28 III-sias vietas; estai — 11 I-ju, 10 II-ju ir 7 III-čiasias; latviai — 9 I-sias, 6 II-sias ir 6 III-sias vietas. Lietuvių pirmenybių nugalėtoja liko Aušra, surinkusi 126 taškus. II v. liko Klevalando Žaibas, surinkęs 86,2 taškus. Ateitinių Federacijos pereinamoji taurė, skirta S. Amerikos lietuvių lengvosios atletikos nugalėtojams, perėjo vėl Ausros globon. Praėjusiais metais ją turėjo Žaibas.

LIETUVIŲ PIRMENYBIŲ REZULTATAI

Berniukai 14—15 m. šokimas į augšti: E. Norkus — Aušra, 5'6,5", K. Tamošiūnas A 4'7", G. Venskaitis A 4'; disko metimas: S. Ranonis A 102'2", G. Gataveckas A 91'10", Giedraitis (Žaibas) 92'1"; rutulio stūmimas: S. Ranonis A 28'3", K. Tamošiūnas A 27'7", G. Gataveckas A 27'3", Giedraitis Z 25'2"; jieties metimas: E. Staškevičius Z 130'4", G. Gataveckas A 122", S. Ranonis A 91'6,5"; šokimas į tolį: G. Venckaitis A 15'5", K. Tamošiūnas A 14'3", E. Norkus A 13'9,5"; 80 jardų: S. Ranonis A

3:04,5 min., G. Venckaitis A 3:15,6 min., Giedraitis Z; 220 jardų: S. Ranonis A 30,3 sek., G. Venckaitis A 31,8 sek., E. Norkus A 33,5 sek.; 100 jardų: S. Ranonis A 12 sek., G. Venckaitis A 13,1 sek., K. Tamošiūnas A 13,5 sek.; 70 jardų kliūtis: E. Norkus A 11,8 sek.

Mergaitės 14—15 metų

I tolį: I. Janeliūnaitė A 15'1", J. Ignatavičiūtė A 14'1", R. Radžiūnaitė A 13'4"; i augšti: I. Janeliūnaitė A 4'4", T. Tabulėnaitė A 4'2", R. Radžiūnaitė A 4'2", J. Ignatavičiūtė A 3'8", disko metimas: R. Birstonaitė A 78'3", G. Urbonaitė A 75'10", R. Raitytė Z 68'11", J. Urbonaitė A 61'9"; jieties metimas Jankutė Z 68'8", Sušinskaitė Z 55'5", Staškūnaitė Z 48'10", G. Urbonaitė A 40'4"; rutulio stūmimas: V. Jurevičiūtė A 27'9", I. Janeliūnaitė A 26'1", Staškūnaitė Z 25", G. Urbonaitė A 24'1"; 220 jardų: T. Tabulėnaitė A 28,7 sek., I. Janeliūnaitė A 29,8 sek., E. Krisciūnaitė A 31,4 sek.; 100 jardų: T. Tabulėnaitė A 12,1 sek. (nausias rekordas), I. Janeliūnaitė A 12,3 sek., E. Krisciūnaitė A 13,1 sek.; 75 jardai: T. Tabulėnaitė A 9,3 sek., I. Janeliūnaitė A 9,4 sek., E. Krisciūnaitė A 9,9 sek.; 50 jard. kliūtis: I. Janeliūnaitė A 8,3 sek., Vasiliauskaitė Z 8,6 sek., Giedraitytė Z 8,9 sek., Cyvaitė Z 9,6 sek.

(Bus daugiau)

• „Sandaros“ pranešimu, per Pasaulio Lietuvių Jaunimo kongresą Čikagoje ir Dainavos stovyklą lietuviškasis jaunimas šauniai pabandė. Tarp daugelio užsimėjo ir labai gaudius asmeniniai ryšiai. Viena Austrijos lietuvių susijedavusi su lietuviu studentu, o kita Argentinos lietuvių planuoja šį rudenį susituokti su vienu lietuviu čikagiešiu. Esą nemaža jaunųjų iš kitur planuoja atvykti Amerikon studijuoti.

21 METŲ AMŽIAUS?

Kai jums sueina 19 metų, nebesate kartu su tėvais dengiami ligoninės draudos. Kad ir toliau būtumėte apdrausti, turite per 30 dienų individualiai įsirašyti. Prašymų formas galite gauti banke, ligoninėje arba tiesiog iš Komisijos įstaigos.

KĄ TIK VEDE?

Reikia mokėti šeimyninį draudos mokėjimą, jei norite, kad dengtų abu — vyrą ir žmoną. Todėl nedelsdami praneškite savo grupei arba, jei abu mokate tiesiogiai, praneškite Komisijos įstaigai.

GAVOTE NAUJĄ DARBĄ?

Jei pakeičiate darbą ir norite turėti apdraudą ir toliau, sekite instrukcijas, surašytas „Form 104“ Hospital Insurance mokesčio pažymėjime, kurį išduoti turi jūsų darbdavys paliekant darbą.

Your ONTARIO HOSPITAL INSURANCE Plan

Ontario Hospital Services Commission
Toronto 7, Ontario
Ad. No. 5011

International Driving School WALDI

Centrinė įstaiga 691 A. Mette St.,
Tel. RO-2-2100

Skyrius:
894 COLLEGE ST.
Tel. LE-2-5461

Mokome su standartinėmis, automatinėmis transmisijomis ir Volkswagenais.

Dar neviskas aišku

Aldona: Mamyt, man rodos, jog Kazys mane myli ir neužligo pradės pirštis. Vakar jis praeid, kad vadinčiau jį krikšto vardu. Motina: Tai dar nieko nereiškia, dukrele. Tu galėsi būti tikra tik tuomet, kai jis pradės vadinti tave savo pavarde.

Lengvai atsėja

— Aš ir be jo pasakymo žinau, kada mano vyras pralošia kortomis ir kada išlošia.
— O kaip atsėja?
— Labai paprastai. Kai sugrįžta pralošęs, tai pakabina keles ant kablo, o kai išlošia — pasižiūša po pagalvę.

ŠYPSENOS

Nelauktas grasinimas

Parduotuvės savininkas skambina policijai:
— Pone viršininke, apginkite! Gavau grasinantį laišką...
— Hm... laiškas anoniminis?
— Ne, pasirašytas.
— Kas gi pasirašė?
— Mokesčių inspektorius...

Savęs išsigando

Austrų mokslininkas Machas buvo labai menkos fizinės išvaizdos — liesas, mažukas, apšepęs. Kartą jis važiuojo autobusu. Labai nustebė, matydamas prieš save labai pažįstamą, bet labai blogai atrodantį veidą. „Aš gi gerai jį pažįstu“ — pagalvojo jis. „Bet kas jis toks?“ Atsikėlė ir ėjo pažįstamojo pasveikinti. Deja, atsimušė ir priešais esantį veidrodį...

Plačių galimybių kraštas

Vienas rašytojas taip apibūdina Ameriką:

— Amerikoje viskas galima. Gali būti milijonieriumi ir gali neturėti nė cento.
— Jei esi baigęs du universitetus, tai tau atviras kelias išvežioti alų arba pardavinėti skalbimo mašinas.
— Niekaš neprivers tavęs daryti tai, kas tau nepatinka. Jei nenori mokėti augštų mokesčių, nustok dirbęs ir tave paliks ramybė. Jei nepatinka dirbtuvės „bosas“, gali pasijieškoti kitą darbą, o dar geriau — pats įsigyti fabriką...

Parinko Pr. Al.

\$20,000 už \$15.00!

NELAIMINGŲ ATVEJŲ MIRTIES APDRAUDA
PRIEINAMA VISIEMS.

P. BARAUSKO AGENTŪRA

231-2661 a r b a
233-3323

38 CEDARCREST DRIVE, ISLINGTON, ONT.
(ROYAL YORK ir DUNDAS gatvių kampas)

NOTARAS

A. LIUDZIUS, B.L.

Bendradarbis V. S. MASTIS, LL. D. Namų ūkių ir betkurio verslo pirkimo-pardavimo dokumentų sudarymas, mirtgėjų, sutarčių, testamentų ir kitų teisiniai reikalai. 408 Roncesvalles Avenue - Toronto. Mergio valstines namų II augštas. (Jėjos ir Howard Park Avenue) Priėmimo laikas: kasdien nuo 10 v. r. iki 1 v. p.p. išskyrus trečiadienius ir sekmadienius. Antradienį penktadieniais nuo 6-8 v.v. Istaigos tel. LE-7-1708; Namų — CR-9-6166

DR. E. ZUBRIENĖ

DANTŲ GYDYTOJA

1577 BLOOR ST. WEST

(prie Dundas)

Telefonas LE-2-4108

DR. J. MATULIONYTĖ

DANTŲ GYDYTOJA

1796 BLOOR ST. W. (prie Keele)

Priėmimo valandos: pirmadienis ir trečiadienis 2-9 v. v., antradienis, ketvirtadienis ir penktadienis 9-5.30 val. p.p.

Telefonas RO-6-1372

DR. V. J. MEILUVIENĖ

DANTŲ GYDYTOJA

262 Roncesvalles Ave.

(prie High Park Blvd.)

Tel. 535-7025

Priima pacientus pagal susitarimą.

DR. V. SADAUSKIENĖ

DANTŲ GYDYTOJA

129 GRENADIER ROAD

(2-ras namas nuo Roncesvalles)

Toronto.

Telefonas LE-1-4250

Priėmimo valandos: 9-12 ir 3-8 val. vak. (pagal susitarimą).

Kabineto telefonas LE-4-4451

DR. P. MORKIS

DANTŲ GYDYTOJAS

Vakarais ir šeštadieniais pagal susitarimą.

1082 BLOOR ST. W., Toronto

(į rytus nuo Dufferin St.)

Dr. P. VYTĖ

DANTŲ GYDYTOJAS

24 Calvington Dr., Downsview.

(prie Keele ir šiaurę nuo Wilson Ave.)

Priima pacientus pagal susitarimą

Tel. 633-1167

OKULISTĖS

Br. Bukowska-BEJNAR, R.O.

Wiktorija BUKOWSKA, R.O.

274 RONCESVALLES AVE.

(prie Geoffrey St.)

TEL. LE-2-5493

Darbo valandos: kasdien 10 v. ryto iki 9 val. vak.; šeštadieniais nuo 10 v. ryto iki 6 v.v.

draudimai

NAMŲ, AUTOMOBILIŲ
KOMERCINIŲ IR KITŲ

draudimo įstaiga
AL DUDA

ATSTOVAUJAMOS KANADOS, J.A.V.BIŲ
IR UŽSIENIO DRAUDIMO KOMPANIJOS

769-4612

769-4131

APDRAUDA

GYVYBES • AUTOMOBILIŲ • NAMŲ • HIPOTEKŲ • VASARVIEČIŲ • BALDŲ • VAGYSČIŲ • VERSLO • PERSONALO IR DAIKTŲ (BONDS) • NELAIMINGŲ ATSIETIMŲ • MOKSLAPINGIŲ TAUPYMAS VAIKAMS • MERNESINIS INVALIDUMO PAJAMOS IR KT.

B. ir V. MASKELIŲ AGENTŪRA

LUA NARYS (14 METŲ PATIRTIS)

Tel. 251-4864; namų tel. 277-0814

KELIONIŲ BIURAS

FOUR SEASONS TRAVEL
323 LAKESHORE RD. EAST, Port Credit

V. BAČENAS Visais kelių reikalais, visame pasaulyje maloniai Jums patarnaus.

Tel. CR 8-7261 • Namų LE 6-4681

IVAIRŲ SIUNTINIAI IR DOVANOS!

Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą ir U. S. S. R. paprastu bei oro paštu

BE MUITO DOVANOS:

IVAIROS SUDETIES MAISTO SIUNTINIAI BE MUITO IKI 33 SVARŲ. PRAŠOM REIKALAUTI MŪSŲ NAUJŲ MAISTO KATALOGŲ.

• Be to, siunčiame Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius iki 19% svarų gryno svorio.
• Turime pardavimui įvairių medžiagų ir kitų prekių.
• Gyveną ne Toronto, prašomi savo sudarytus siuntinius bei nšakymus siųsti mums paštu ar ekspreisu. Apmokėsite gavę mūsų pranešimą.
• Sąžiningai ir greitai patarnaujame.
• Jeigu turima neaiškumų, prašome klausyti, telefonuoti bei rašyti, mielai paaiškinsime ir duosime patarimą.
• Mūsų įstaiga labai daug kam patarnavo ir pasirodusi patarnauti ateityje.

LIETUVIŲ ĮSTAIGA
BALTIC EXPORTING CO.

480 RONCESVALLES AVE. TORONTO 3, ONT.
Telefonas LE 1-3098
DARBO VALANDOS: pirmadieniais — penktadieniais nuo 9 val. ryto iki 7 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 5 val. p.p.
Savininkai A. ir S. KALUZA

A. CIZIKAS ALFA RADIO & TV

Parduodam ir taisom televizijos ir radijo aparatus. Taisom šaldytuvus, krosnis, skalbimo mašinas.

TELEFONAS LE 1-6165. • 672 LANSLOWNE AVE., TORONTO

LIETUVIAI STALIAI
maloniai kviečia

aplankyti jų dirbtuvę ir susipažinti su gaminių kokybe ir kainomis.

2160 DUNDAS STREET WEST • TEL. LE 2-2289

ARO CUSTOM WOOD PRODUCTS CO.
K. STRIAUPIS
Res. tel. LE 6-5363

CLEAR-VISION T.V.-Hi-Fi

TAISOM IR PARDUODAM T.V. ir HI-FI STATOM IR TAISOM T.V. ANTENAS.

1736 Dundas St. W. Sav. R. Stasiulis

DUFFERIN RADIO and TV
SALES AND SERVICE

Taisomi televizijos, HI-FI ir radijo aparatus. Parduosime lempos ir baterejos. Pritęs specialistas su ilga praktika.

1000 College St., • LE. 1-3074 • Sav. P. Uzbalis

NEPAMIRSKITE, prieš važiuodami į tolimesnę kelią, patikrinkite ir pataisyti savo automobilį! Frank Petit, kvalifikuotas auto mechanikas, su malonumu tai atliks. Paskambinkite ar užvažiuokite!

Bloor Autorite Garage 296 BROCK AVE. (tarp Dundas ir College). Tel. 531-1305

Lietuvis LAIKRODININKAS
F. BOCHULIS

280 QUEEN ST. W. • TORONTO • TEL. EM 6-6100

Taisau laikrodžius ir žiedus. Pagėdaujantiems paimu ir pristatau į namus. DARBAS GARANTUOTAS. Parduodu su nuolaida laikrodžius, jungtuvinius žiedus ir kt. Skambinti 9-11 v. ryto; 6-9 v. vakaro.

VYRŲ IR JAUNIMO MODERNIŠKA DRABUŽIŲ KRAUTUVĖ
A&B TAILORS

343 Roncesvalles Ave., Toronto 3
(tarp Grenadier Rd. ir Neepawa Ave.)

531-1432 A. B. Beresnevičius

A.P. GARAGE
60 HOWARD PARK AVE.
LE. 5-9130

Atlieka sąžiningai visus mechanikos automobilį patalimus. Patėpimus ir alyvos keitimus.
Prieš pirkdami varčios automobilis atvežkite patikrinimui: nurodys visus trūkumus ir duosime patarimus.
Sav. ANTANAS PASKEVICIUS

VALAU FOTELIUS
IR IVAIROS KILIMUS.

Antmatinis elektra valymas. Sutaisom šilumos ir pralaidumų kilimus. P. KARALIONAS, kilimas. Skambinkite LE-2-4912.

BALTIC MOVERS

VISŲ RŪSIŲ PERVEŽIMAS, BALDAI ir kt.

Vežamas turtas pilnai apdraustas. Skambinti tel. LE 4-1403

30 Dewson St., Toronto, Ont.

PLUMBING and HEATING
J. LISIAUSKAS, valdžios pripažintas plomberis, atlieka įvair. plumbing ir vandens apšildymo darbus. Darbas sąžiningas ir nebrangus.

148 Westminster Ave., Toronto
Metro. Lic. PH. 136 Tel. LE-2-5191

TORONTO ŠVIETIMO VADYBA

VAKARINIAI KURSAI NAUJIESIEMS KANADIEČIAMS

BICKFORD PARK HIGH SCHOOL NORTH TORONTO COLLEGIATE
777 Bloor St. West (prie Christie) 17 Broadway Avenue (1 blokas į šiaurę nuo Eglinton E. ir Yonge g.)
(pirmadienį — trečiadienį) (pirmadienį — trečiadienį)

BLOOR COLLEGIATE
1141 Bloor St. West (prie Dufferin) (pirmadienį, antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį)

OAKWOOD COLLEGIATE
991 St. Clair Ave. W. (prie Oakwood) (pirmadienį — trečiadienį)

ORDE STREET PUBLIC SCHOOL
18 Orde Street (prie McCaul g-vės) (pirmadienį — trečiadienį)

PARKWAY VOCATIONAL SCH.
1 Danforth Avenue (į rytus nuo Viaduct) (pirmadienį — trečiadienį)

PARKDALE COLLEGIATE
209 Jameson Avenue (į pietus nuo Queen W.) (pirmadienį — trečiadienį)

GIVINS SR. PUBLIC SCHOOL
49 Givins Street (prie Argyle g-vės) (pirmadienį, antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį)

HUGHES PUBLIC SCHOOL
177 Caledonia Rd. (prie Innes Ave.) (pirmadienį — trečiadienį)

KING EDWARD SENIOR PUBLIC SCHOOL
Ba'hurst Street (truputį į šiaurę nuo College gatvės)
(pirmadienį — trečiadienį)

REGISTRACIJA
Registracija minėtose mokyklose — rugsėjo 19, 20, 21 d. d. 7 val. vakare. Mokslas prasidės 1966 m. rugsėjo 26 d. nuo 7.30 val. vakaro. Už tuos kursus neimamas joks mokeskis.

KLASĖS
PIRMIEJI METAI — Anglų kalbos pagrindai pradedantiems, skaitymas ir kalbėjimas
ANTRIEJI METAI — Kalbėjimas, skaitymas, rašymas
TREČIEJI METAI — Pasikalbėjimai, skaitymas, rašymas, pilietybė ir anglų kalbos rašiniai VII—VIII skyrių lygio
KETVIRTIEJI METAI — Pasikalbėjimai, anglų kalbos rašiniai, gramatika — VIII—X skyrių lygio. Šios klasės bus sudarytos, jei užsirašys nemažiau 20 mokinių minėtose mokyklose. Trečiųjų ir ketvirtųjų metų mokiniai galės laikyti egzaminus VIII skyriaus pažymėjimui gauti.

UNIVERSITETO LYGIO ANGLŲ KALBOS KLASĖS mokiniais, kurie moka anglų kalbą ir turi pažymėjimą bent X skyriaus lygio ir rengiasi įstoti į universitetą (Bloor C.I. — pirmadienio ir trečiadienio vakarais).

SPECIALIOS KLASĖS vietiniams ir kituose kraštuose gimusiems studentams, kurie kalba angliškai, bet dar yra reikalingi lavinimosi skaityme, rašyme, skiemavime ir aritmetikoje I — VI skyrių lygyje (Bloor C.I. — antradienį ir ketvirtadienį. Parkway Vocational School — pirmadienį ir trečiadienį).

PROGRAMA
Anglų kalbos pagrindai — palaipsniškai kursai naujiesiems kanadiečiams išmokyti kalbėti ir rašyti angliškai; dabarties klausimai; pilietybės informacijos; Kanada ir jos žmonės; grupinės diskusijos; iliustracinės priemonės; grupės įvairaus išsilavinimo asmenims.
Smulkesnės informacijos gaunamos iš minėtų mokyklų vakarais nuo rugsėjo 19 dienos.

GRAHAM M. GORE
Director of Education

BARRY G. LOWES
Chairman

Dėmesio namų savininkai!

Atlieku įvairius namų vidaus bei lauko remontus. Darbas geras. Kaina pigi.

BR. AMBAKAS
Tel. LE 7-2815

Dundas Auto Body
Max Kane Auto Body
Darbas sąžiningas ir garantuotas. Lietuvius aptarnauja Jonas Jurėnas.

430 RATHURST ST.
tel. WA 1-3225 arba WA 4-1001

— Maldininkų kelionė į Midland — ši sekmadienį: 12 val. lietuviams pamaldos, o 2 val. — susitelkimas prie lietuvių kryžiaus ir Kryžiaus Keliai. Kvietiamės visus gausiai dalyvauti iškilinėse.

— Praėjusį sekmadienį užbaigtos pamaldos Springhurst. Linkėtina, kad tautiečiai, kurie ir toliau savaitgaliais lankysis Springhurst, sekmadienio pareigą atliktų artimiausioje vietovės bažnyčioje.

— Parapijos bažnyčioje 12 val. pamaldos pradedamos nuo rugsėjo 25 — sekmadienį. Praėjusį sekmadienį pamokslus sakė ir 11 val. pamaldas atlaikė svečias iš Brazilijos prel. Pijus Ragazinskas, lietuvių parapijos klebonas Sao Paulo mieste. Gerbiame svečių už malonų patarnavimą nuoširdi padėka.

— Sveikiname Maironio vardo šeštadienės mokyklos mokinius, pradėdantį šį šeštadienį naujuosius mokslo metus, linkime visiems mokiniams ištvermės, sėkmės ir ryžto mokslo metus vainikuoti gerais pažymiais.

— Ši šeštadienį, 8 v. pamaldos Žakevičių intencija; sekmadienį 11 val. pamaldose prisimename a.a. Bronislava Barcevičienę mirties metinių progą.

— Sutuokta: Robertas E. Jonauskas ir Shirley A. Horne.

Kun. J. Staškevičius iš Italijos žemės siunčia sveikinimus ir reiškia nuoširdžią padėką savo bičiuliams už išleistuosius ir dovanas: K.L.K. Dr. Jono Kr. par. skyrė bei jos pirm. O. Jonaitienėi, V. Kriščiūnui, kun. kleb. P. Azubaliui, V. Ausrotui, J. Andriuliui, P. Bražukui, T. Ambrozijui, OFM, kun. Pr. Gaidai, K. Manglicui ir visiems kitiems, ji palydėjusiems.

General ligoninėje po operacijos sveiksta Antanas Stankevičius iš Port Colborne; savo dukterų globojama jau ilgesnis laikas serga Sofija Daugvilienė, 93 Glenlake Ave.; taipgi serga Albinas Matuzevičius, 251 Shaw St.

KLB politinis komitetas rugsėsio 11 d. posėdžiavo su Toronto besilankančiu prel. P. Ragazinsku iš Brazilijos ir svarstė lietuvių imigracijos galimybes iš Brazilijos Kanadon. Patirta, kad Brazilijos lietuvių imigracija Kanadon domisi, bet iki šiol Kanados vyriausybė mažai atliepė išleisdavo iš P. Amerikos. Politinis komitetas klausimą studijuoja toliau. Komiteto sudaro: pirm. J. R. Simanavičius, nariai: J. Matulionis, Dr. M. Anyas, V. Judzantavičiūtė ir B. Saplys.

Dr. Algirdas Zudreckis, pagrindinis kalbėtojas Kanados Lietuvių Dienoje, turėjo platesnį pasitarimą su vilniečių valdybos nariais. Jis atstovauja Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungai VLIKE.

Birutė ir Juozas Mažeikos savo giminių bei artimųjų bičiulių būryje atšventė vedybę 15 metų sukaktį ir įkurtus savo naujai išgytuose namuose Port Credit, Ont. B. Mažeikienė yra "T2" bendradarbė, ilgokai redagavusi vaikų ir skautų skyrė bei rašiusi straipsnius įvairiais aktualiais klausimais "T2" ir kituose laikraščiuose. Ji aktyviai dalyvauja visuomeninėje lietuvių gyvenime, ypač skautų veikloje. J. Mažeika yra vienas iš "T2" organizatorių, jų ekonominių bei buhalterinių reikalų tvarkytojų. Jis yra aktyviai reikškęs LB ir kitų organizacijų veikloje. Abiem suaktyvininkam linkime ilgiausių ir laimingiausių metų.

Skulpt. Dagio ir tapytojo J. Pautieniaus kūrinių paroda Toronto aplankė keli šimtai svečių, kurių tarpe buvo iš Vankuverio, Hamiltono, Montrelio, Sudburio, JAV ir kt. Buvo ir kitataučiai. Vienas Dagio kūrinių nupirktas naujai įsteigtam Balzeko lietuvininkų muziejui Čikagoje. Skulptūra daugiausia domėjosi kitataučiai — latviai ir ukrainiečiai. Parodos kūrinių turėjo progos pamatyti mūsų dail. T. Valius, neseniai iš Lietuvos atvykęs dail. V. Pazukaitė, čekų dail. S. Hadraba ir kt.

Iš ištatytų tapytojo J. Pautieniaus 20 kūrinių didesnė dalis buvo nupirktas. Ši paroda lyg ir papildė XII Kanados Lietuvių programą ir davė progos saviems ir kitataučiams pamatyti naujausius šiuo dailininko kūrinius.

"Festa Italiana" — itališkų idomvbiu dienos rengiamos rugsėjo 16-25 d. parodos aikštės kolumbijos arenoje. Seansai šokių dienos — 8.30 v. vak., sekmadienį — 7.30. Šeštadienį — 2.30 v. p. ir 8.30 v. v. Programa atliks žymūs arkliai joitū akrobatai iš Italijos. Taipgi bus romėniškos arklų lenktynės, karinių mūšių pavaizdavimas, tradiciniai šokiai, karinio pobūdžio opera ir t.t. Bilietų kainos: nuo \$2.50 iki \$6.

SAUTUVAI
nauji dvivamzdžiai 12GA
\$69.95
JUNCTION SPORT CENTRE
2959 Dundas St. W.
Tel. 762-7940

Mašinistai - mechanikai
(machinists and bench fitters)
reikalingi mašinų imonei
vakarų Torontė.
Skambinti tel. 233-3265.

ISNUVOJAMAI 2 kambariai ir virtuvė
Išme angstis su baldais, Dovercourt — Bloor rajone. Skambinti po 5 v.v. tel. 535-0688.

PARDUODAMAS GERAS KILIMAS
10'4"x14'4". Tel. 532-9586.

Z. Orentienės lietuviškojo klasikinio

BALETO

STUDIJOJE

darbas pradėdamos rugsėjo 26 d.
naujose patalpose — Boris Volkoff
School of the Dance, 822 Yonge St.
įėjimas iš 3 Cumberland St.

Norintieji šią studiją lankyti prašomi registruotis kiekvieną pirmadienį pradedant rugsėjo 26 diena nuo 5 iki 6 val. vak.
Informacijos tel. RO 2-0935 nuo 10 v. ryto iki 3 v. p.p. Vakare nuo 8-11 v.

MALDININKŲ KELIONĖ Į

MIDLANDĄ įvyksta ši sekmadienį, rugsėjo 18. Pamaldos kankinių šventovės bažnyčioje lietuviams — 12 val. Vykstantieji autobusų prašomi rinktis prie Prisikėlimo par. bažnyčios 9.20 val. ryto. Registracija kelionei autobusu abiejose parapijose iki šio penktadienio 12 val., imokant už suaugusius nuo asmens \$3.50, o už vaikus — \$1.75. Kanados Liet. Kat. Federacijos Toronto skyrius, faktinasis maldininkų kelionės organizatorius, maloniai kviečia tautiečius iš Toronto ir kitų kolumbijų gausiai dalyvauti šiuo metu iškilinėse, kurios sutampa su 25 metų sukaktimi nuo 1941 metų Lietuvos sukilimo. Prie Lietuvos kankiniams pastatyto kryžiaus bendrai prisiminsime ir pasimelsime už Lietuvos praetis ir dabarties kankinius.

TORONTO LIETUVIŲ ŠEŠTADIENINĖ MOKYKLA mokslu metu pradeda šį šeštadienį, rugsėjo 17 d., 9 val. ryto Sv. Cecilijos mokyklos patalpose (Annet-ir-Evelyn gatvių kampas). Tą patį šeštadienį — ir naujų mokinių registracija. Taip pat bus egzaminai tiems mokiniams, kurie turėjo pataisas.

Jaunimo Metai skatina kiekvieną lietuvių susirūpinti savo kalbos ir kultūros išlaikymu išvijoje. Todėl visi tėvai leisime savo vaikus į šeštadieninę mokyklą.

Šeštad. mokyklos tarybos pirmininkas — šį trečiadienį, 8 v. Sv. Jono Kr. par. kleboni. Be ankščiau mokyklos tarybą sudaranti institucija — trijų parapijų klebonų, mokyklos vedėjo, tėv. komiteto ir apyl. valdybos atstovų, ir mokyklos tarybą šiais metais pakviesti "Paramos" ir Prisikėlimo kredito unių atstovai.

Dail. V. Pazukaitės darbų paroda atidaroma Windsor, Ont., Willistead Art Gallery rugsėjo 14, trečiadienį, 7.30 v. Paroda bus atidaryta iki rugsėjo 29 d. Dailininkė yra senesni atvykusi iš okup. Lietuvos ir atsivežusi ten sukurtų paveikslų. Dalį paveikslų yra sukūrusi Kanadoje. Ypač Windsor, Detroito bei apylinkių lietuvių turėtų susidomėti jos paroda. Torontiečiai tikisi, kad kada nors V. Pazukaitės paroda bus surengta Torontė.

J. Kardelis, "Nepriklausomos Lietuvos" redaktorius ir Pranas Paukštaitis - administratorius su sūnum, būdami Torontė, aplankė B. Naujaliau natūralaus gydymo kliniką 460 Roncesvalles Ave. Besikalbant paaiškėjo, kad P. Kardelienė yra baigusi natūralaus gydymo institutą Petrapily ir vėliau tapo instituto lektore. J. Kardelis irgi yra baigęs vidurinę medicinos mokyklą, kurioje reikėjo studijuoti apie ketverius metus.

KLK Moterų Dr. Jono Kr. prisikėlimo par. skyrė narių susirinkimas — rugsėjo 25, sekmadienį, tuoj po Sumos naujoje salėje. Programoje — T. Ambrozijaus, OFM, žodis. Narės ir viešnios maloniai kviečiamos šiam pirmame po atostogų susirinkime dalyvauti. Pailsėjusios per vasarą vėl susirinksime aptarti darbo gairių ir, besidalindamos išpūdais, pasivaikinsim kavute.

Valdyba
"Varpo" choras pakviestas į Lietuvos Dieną Klevelande spalio 9 d. Ten, drauge su Čiurlionio Ansambliu, bus atlikta Br. Budriūno kantata "Tėviškės namai".

SAUTUVAI
nauji dvivamzdžiai 12GA
\$69.95
JUNCTION SPORT CENTRE
2959 Dundas St. W.
Tel. 762-7940

Mašinistai - mechanikai
(machinists and bench fitters)
reikalingi mašinų imonei
vakarų Torontė.
Skambinti tel. 233-3265.

ISNUVOJAMAI 2 kambariai ir virtuvė
Išme angstis su baldais, Dovercourt — Bloor rajone. Skambinti po 5 v.v. tel. 535-0688.

PARDUODAMAS GERAS KILIMAS
10'4"x14'4". Tel. 532-9586.

SAUTUVAI
nauji dvivamzdžiai 12GA
\$69.95
JUNCTION SPORT CENTRE
2959 Dundas St. W.
Tel. 762-7940

Mašinistai - mechanikai
(machinists and bench fitters)
reikalingi mašinų imonei
vakarų Torontė.
Skambinti tel. 233-3265.

ISNUVOJAMAI 2 kambariai ir virtuvė
Išme angstis su baldais, Dovercourt — Bloor rajone. Skambinti po 5 v.v. tel. 535-0688.

PARDUODAMAS GERAS KILIMAS
10'4"x14'4". Tel. 532-9586.

SAUTUVAI
nauji dvivamzdžiai 12GA
\$69.95
JUNCTION SPORT CENTRE
2959 Dundas St. W.
Tel. 762-7940

Mašinistai - mechanikai
(machinists and bench fitters)
reikalingi mašinų imonei
vakarų Torontė.
Skambinti tel. 233-3265.

ISNUVOJAMAI 2 kambariai ir virtuvė
Išme angstis su baldais, Dovercourt — Bloor rajone. Skambinti po 5 v.v. tel. 535-0688.

PARDUODAMAS GERAS KILIMAS
10'4"x14'4". Tel. 532-9586.

SAUTUVAI
nauji dvivamzdžiai 12GA
\$69.95
JUNCTION SPORT CENTRE
2959 Dundas St. W.
Tel. 762-7940

Mašinistai - mechanikai
(machinists and bench fitters)
reikalingi mašinų imonei
vakarų Torontė.
Skambinti tel. 233-3265.

ISNUVOJAMAI 2 kambariai ir virtuvė
Išme angstis su baldais, Dovercourt — Bloor rajone. Skambinti po 5 v.v. tel. 535-0688.

PARDUODAMAS GERAS KILIMAS
10'4"x14'4". Tel. 532-9586.

SAUTUVAI
nauji dvivamzdžiai 12GA
\$69.95
JUNCTION SPORT CENTRE
2959 Dundas St. W.
Tel. 762-7940

Mašinistai - mechanikai
(machinists and bench fitters)
reikalingi mašinų imonei
vakarų Torontė.
Skambinti tel. 233-3265.

ISNUVOJAMAI 2 kambariai ir virtuvė
Išme angstis su baldais, Dovercourt — Bloor rajone. Skambinti po 5 v.v. tel. 535-0688.

PARDUODAMAS GERAS KILIMAS
10'4"x14'4". Tel. 532-9586.

SAUTUVAI
nauji dvivamzdžiai 12GA
\$69.95
JUNCTION SPORT CENTRE
2959 Dundas St. W.
Tel. 762-7940

Mašinistai - mechanikai
(machinists and bench fitters)
reikalingi mašinų imonei
vakarų Torontė.
Skambinti tel. 233-3265.

Ateitininkų bendros Mišios

įvyks ne šį sekmadienį, kaip buvo paskelbta Prisik. par. biuleteny, bet kitą sekmadienį, rugsėjo 25 d. 10 val.

Kas naujo Kanadoje?

(Atkelta iš 1 psl.)

Rinkimus Br. Kolumbijoj laimėjo socialinio kredito partija, vadovaujama provincijos premjero W. A. C. Bennett. Jo partija gavo 33 atstovus iš 55, nauj. demokratų (socialistų) — 16, liberalų — 6. Buvusiame parlamente kredisitai turėjo 33 atstovus, nauj. demokratai — 14, liberalai — 5. Tada provincinis parlamentas buvo trim atstovais mažesnis. Šiuose rinkimuose pralaimėjo kredisitų teisingumo ministris R. Bonner.

Geležinkelių bendrovės CNR ir CPR pranešė, kad prekinį siuntų kainos bus pakeltos 10% nuo spalio 10 d. CPR atskirai pakelbė, kad priemiesčių keleivių traukinių kainos irgi bus pakeltos nuo rugsėjo 17 d.

Karalienė Elžbieta turėtų aplankyti Kanadą į Montrelio pasaulinę parodą šimtmečio progą, tačiau Kvebekas jos vizitui nerodo didesnio entuziazmo. Ją kviečia atvykti į Kanadą federacinės vyriausybės ir parodos vadovybė, o Kvebeko premjeras D. Johnson atsisakė surengti oficialų priėmimą provincijos vardu.

Kvebeko separatistų tautinio sambūrio — Ralliement National vadu išrinktas Real Caouette geras draugas, jo kredisitų atstovas parlamente Gilles Gogre. Jis pasižadėjo siekti Kvebeko atskyrimo nuo Kanados ir panaudoti formulę, kuri jam du kartus užtikrino visišką pergalę rinkimuose ir federacinį parlamentą. Naiviai praskambėjo jo pažadas išlaisvinti Kvebeką nuo užsienio kapitalistų ir bankininkų dominavimo, nes juk visi žino, kad Kvebekui trūko ir trūksta pinigų. G. Gogre norėtų bendradarbiauti su kita separatistine grupe — Rassemblement pour l'Indépendance Nationale, vadovaujama Pierre Bourgault.

"Tėviškės Žiburių" aukotojai

Rėmėjo prenumeratas po \$10 atsiuntė: P. Turūta ir B. Kronas. \$20 aukoto: North Sylva Co. Ltd.; \$5: K. Laucius; \$3.50: J. Daukantas; \$3: U. Zvirblytė, Dr. A. Gailius; \$2: P. Styra, J. Liaugminas, O. Urbonienė-Urban, H. Paškevičius, J. Vitkauskas, E. Sakienė; \$1 aukoto: A. Daukša, P. Sabaliauskienė, S. Ramanauskas, S. Barauskas, F. Krivinskas; \$0.50: J. Austinskas.

Aušros Vartų par. žinios
1465 rue de Sève, Montreal 20, P. Q.

Choras pr. sekmadienį per 11 val. Mišias pradėjo savo naujos veiklos metus. Mūsų vargonininkė išvyksta trim savaitėm su viena soliste koncertuoti į Europą. Ją pavaduos jos dukra, kuri neseniai baigė Montrelio konservatoriją.

Spalio 29 d. įvyks parapijos parengimas. Programoje dalyvaus studentė kvintetas iš Klevelando, vardu "Vėjūnės", su gitaromis ir idomia programa.

Lietuvių Akademiniis Sambūris Montrealyje rengia rugsėjo 24 d. literatūros vakarą AV par. salėje. Bus įteikta šeštoji Vinco Krėvės literatūrinė premija už 1963-1965 metais išleistas grožinės literatūros knygas. Premijos teikimo proga įvyks balius, kurio meninėje dalyje pasirodys Bostono vyrų sekstetas. Sokioms gros puikus orkestras ir veiks įvairūs buketas.

Rinkliavos: rugpjūčio 28 d. — \$307.50, rugsėjo 4 d. — \$202. Bažnyčios fondai aukoto: \$20 — V. Sodeika, \$5 — K. Giedraitis.

Rengiasi tuoktis: J. Mačiūnė su A. J. Balčiūnu.

Už keleto savaitių prasidės lietuvių šeštadieninė mokykla ir augštesnioji liutianistinė mokykla. Prašome tėvus nedelsti registruoti savo vaikus: šeštadieninei mokyklai pas mokyklos vedėją P. Aliušauskienę — tel. 766-6996, liutianistiniam kursams — pas vedėją B. Lukoševičienę — tel. 768-0322.

Lietuvišką baldų dirbtuvę

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. LUBYS. Telefonas WA 2-7981. Namų telefonas AM 1-0537.

City Driving School
OFICIALIAI PRAPAZINTA

Ontario Safety League. Nemokami nurodymai jūsų namuose arba mūsų klasėje turintiems lankinius leidimus. Ir jau galima pradėti važiuoti pirmą pamoką su standartinėmis ar automatinėmis mašinomis. 572 BLOOR ST. W. (prie Bathurst) Tel. LE 2-3656. Rytuose HO 6-1331

RŪTA

— sunkvežimį tarnyba. Perkraustymas bei pervažiavimas.

ZEMIAUSIOS KAINOS. Skambinkite JOE tel. 248-8217

— sunkvežimį tarnyba. Perkraustymas bei pervažiavimas.

ZEMIAUSIOS KAINOS. Skambinkite JOE tel. 248-8217

— sunkvežimį tarnyba. Perkraustymas bei pervažiavimas.

ZEMIAUSIOS KAINOS. Skambinkite JOE tel. 248-8217

Sv. Kazimiero par. žinios
3426 Parthenais St. Montreal 24, Que.

A. A. Domininkas Norkeliūnas, išbuves St. Cabrini ligoninėje kurį laiką, jau rengėsi grįžti į namus, bet netikėtai užėjo stiprus širdies smūgis ir rugsėjo 2 d. jį pakirto. Palaidotas rugsėjo 6 d. iš Sv. Kazimiero bažnyčios. Buvo pašarvotas pas D'Alloire ir per visas dienas buvo labai gausiai lankomas tautiečių. Gedulingas Mišias atnašavo kun. F. Jucevičius, asistuosiamas Tėv. Pečkio ir kun. J. Gaudzės. Pamaldų metu buvo virš 200 žmonių. Sugrįžus iš Cote des Neiges kapų ir sukalbėjus bendrai rožinį, parapijos salėje pusryčiuose dalyvavo apie 170 žmonių. D. Norkeliūnas buvo visiems labai gerai žinomas,ėjo pareigas įvairių organizacijų valdybose; buvo ir klubo pirmininku. Atvykstant naujiems ateiviams, jis teikė reikiamą pagalbą. Užtat jis iš visų ir susilaukė nuoširdaus įvertinimo. Liko liūdinti žmona, dukterė Julija ir sūnus Albertas su šeima. Didelis nuostolis Montrelio lietuvių bendruomenei; jį visi ilgai prisimins kaip taurų ir nuoširdų lietuvių kataliką. Stiprybės ir kantrumo pasilikusiems Domininko šeimos nariams. Visi Norkeliūnai yra labai dėkingi už gausų dalyvavimą laidotuviuose.

Rugsėjo 10, netoli Valleyfield, prie vienos elektros jėgainės užtvankos, išplaukė žvejoti paskendo Klemensas Čekaitis ir Jonas Matusevičius. Kl. Čekaitis laidojamas iš par. bažnyčios rugsėjo 14 d., 9 val. Rašant dar nebuvo gauta žinia, ar J. Matusevičius lavonas rastas.

Kapinių lankymas ir mūsų mirusiųjų prisiminimas — šį mėnesį 25 d., 3 v. p.p.

Jaunimo Klubu valdyba (prie Sv. Kazimiero par.), šaukia visuotinį jaunimo susirinkimą pr. salėje rugsėjo 25, tuojau po 11 val. pamaldų. Bus renkama nauja valdyba ir tariamasi dėl žiemos pramogų. Kviečiami gausiai dalyvauti visi nuo 13 metų amžiaus iki universiteto baigimo.

Kas penki metai parapijas aplanko vyskupas, patikrina knygas ir pasikalba su komitetu. Mūsų parapijoje vysk. Belange padarys vizitą rugsėjo 16 vakare.

Rugsėjo paskutiniomis savaitėmis bus pradėtas parapijiečių lankymas.

Praėjusio sekmadienio rinkliava — \$166.03. Parapijai aukoto: L. Čekauskas \$23, Kurzember — \$14.

K. J. G.

Aušros Vartų par. žinios
1465 rue de Sève, Montreal 20, P. Q.

Choras pr. sekmadienį per 11 val. Mišias pradėjo savo naujos veiklos metus. Mūsų vargonininkė išvyksta trim savaitėm su viena soliste koncertuoti į Europą. Ją pavaduos jos dukra, kuri neseniai baigė Montrelio konservatoriją.

Spalio 29 d. įvyks parapijos parengimas. Programoje dalyvaus studentė kvintetas iš Klevelando, vardu "Vėjūnės", su gitaromis ir idomia programa.

Lietuvių Akademiniis Sambūris Montrealyje rengia rugsėjo 24 d. literatūros vakarą AV par. salėje. Bus įteikta šeštoji Vinco Krėvės literatūrinė premija už 1963-1965 metais išleistas grožinės literatūros knygas. Premijos teikimo proga įvyks balius, kurio meninėje dalyje pasirodys Bostono vyrų sekstetas. Sokioms gros puikus orkestras ir veiks įvairūs buketas.

Rinkliavos: rugpjūčio 28 d. — \$307.50, rugsėjo 4 d. — \$202. Bažnyčios fondai aukoto: \$20 — V. Sodeika, \$5 — K. Giedraitis.

Rengiasi tuoktis: J. Mačiūnė su A. J. Balčiūnu.

Už keleto savaitių prasidės lietuvių šeštadieninė mokykla ir augštesnioji liutianistinė mokykla. Prašome tėvus nedelsti registruoti savo vaikus: šeštadieninei mokyklai pas mokyklos vedėją P. Aliušauskienę — tel. 766-6996, liutianistiniam kursams — pas vedėją B. Lukoševičienę — tel. 768-0322.

Lietuvišką baldų dirbtuvę

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. LUBYS. Telefonas WA 2-7981. Namų telefonas AM 1-0537.

City Driving School
OFICIALIAI PRAPAZINTA

Ontario Safety League. Nemokami nurodymai jūsų namuose arba mūsų klasėje turintiems lankinius leidimus. Ir jau galima pradėti važiuoti pirmą pamoką su standartinėmis ar automatinėmis mašinomis. 572 BLOOR ST. W. (prie Bathurst) Tel. LE 2-3656. Rytuose HO 6-1331

RŪTA

— sunkvežimį tarnyba. Perkraustymas bei pervažiavimas.

ZEMIAUSIOS KAINOS. Skambinkite JOE tel. 248-8217

— sunkvežimį tarnyba. Perkraustymas bei pervažiavimas.

ZEMIAUSIOS KAINOS. Skambinkite JOE tel. 248-8217

— sunkvežimį tarnyba. Perkraustymas bei pervažiavimas.

ZEMIAUSIOS KAINOS. Skambinkite JOE tel. 248-8217

— sunkvežimį tarnyba. Perkraustymas bei pervažiavimas.

ZEMIAUSIOS KAINOS. Skambinkite JOE tel. 248-8217

— sunkvežimį tarnyba. Perkraustymas bei pervažiavimas.

ZEMIAUSIOS KAINOS. Skambinkite JOE tel. 248-8217

— sunkvežimį tarnyba. Perkraustymas bei pervažiavimas.

MONTREAL

Darbo šventės savaitgalio vasaros sezonas oficialiai užsibaigė ir Montrelio lietuvių gyvenimas po vasaros atostogų vėl įeina į normalias vėžes. Jau girdėti ir kultūrinių parengimų: V. Krėvės literatūrinės premijos įteikimas rugsėjo pabaigoj, ir AV parapijos metinis parengimas, kuriame išgarsime vokalinių kvartetą iš Klevelando "Vėjūnės". Taigi pradžia gera. Laukiame, kad ateinantis žiemos sezonas būtų gyvesnis, negu praėjusio metu.

Vasara šiemet Montrealyje buvo reto gražu: šilta, sausa. Įvairiai ją Montrelio lietuviai praleido: vieni atostogavo ir savaitgaliais išsėjęsi nuosavose vasarnamiuose, kiti vyko į tolimesnes vietas Amerikoje ar net Europon. Geras desėtkas buvo net Lietuon nuvykę po daugelio miestų aplankyti savųjų. Tai išimtinai senosios kartos ateiviai, išlikę jautrus savam kraštui ir nepriklausą "pažangiųjų" grupei.

Jaunimas buvo judriausias šią vasarą: gana didelis skaičius jaunųjų savaitgaliai buvo nuvykę į jaunimo kongresą Čikagon: susitiko Montrealyje su P. Amerikos jaunimu. Net 2 jaunimo stovyklų veikė čia pat mūsų šaliai. Grupė jaunų skaudų moksleivių po jaunimo kongreso 2 savaites stovyklavo Čikagos skaudų stovykloje ir ten išsigijo gražaus skautiško patyrimo. Ši rėta praga jaunoms skautėms buvo sudaryta asmeninių kontaktų ir čikagiškių palankumo dėka.

Mūsų šaliai Baltijos stovyklavietė šiemet jaunimas turėjo jau dvi stovyklas. Pirmutinai stovyklavo ateitininkai. Tai pirmą kartą Montrealyje jų organizuota stovykla, palik